

Adsız bir çiçek

Rengini dünyaya ilk defa sunan
Adsız bir çiçek gibi parlıyorsa gözlerim
Sevgilim
Bana 'sen bir şairsin' dediğin zaman.

Yalnız sana yazıyorum bu şiiri
İstersen bir şiir gibi okuma
Çünkü her yıl yeniden yazacağım onu
Soğuklar başlayınca havalanıp
Millerce yol katettikten sonra
Güneyi tadan bir kuşun sevinciyle.

Ve yazmış olacağım bir de
Her dönemde her çağda
Sevdamın kendine özgü diliyle.

E dip CANSEVER

Öykü

Makale

Şiir

Deneme

Eleştiri

Röportaj

Kapak: Merve AKAY - 2020 Öğrencisi!

GENÇ KALEMLER

Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesi

Edebiyat, Kültür ve Sanat Dergisi Yıl:12 Sayı:9 Haziran 2022

İÇİNDEKİLER

- 2- Editörden
- 3- Okul Müdürümüz
- 4- Geldim
- 5- Devamlayan Şiir
- 6-7-8-9 Alengirli Röportaj
- 10- Son Noktaya Bir Milim
- 11- Uyandım - Tasasızlık Anıtı
- 12- Küçük Kızın Öyküsü
- 13- Sen Gittin - Medine
- 14- Ait Olamamak
- 15- Karantina - Kaç Kişiyim Ben
- 16- Kırık Şövalye - Yaşlanan Gözler - Güzüntü
- 17-18-19- Dirmit' in Gözünden Sevgili Arsız Ölüm
- 20- İnsanlık - Devr-i Aşk
- 21- Radyo
- 22- Kaçış
- 23- Alışılmış Duygulara İnat
- 24-25- Latenahi La'l
- 26-27- Ben Ruhi Bey Nasılım
- 28- Beyaz Mermer
- 29- Kül
- 30-31- Temel
- 32- Promaja
- 33- Sihir - Umutsuzluk
- 34-35-36- Yedinci Sanat Üzerine Söylemler
- 37- Başlangıç (Inception)
- 38-39-40-41- Satıcı Filmi İle Satıcının Ölümü
Arasındaki İlişki ve Etkilenme

DERGİ KÜNYESİ

Bahtiyar Vahabzade
Sosyal Bilimler Lisesi
Edebiyat, Kültür ve
Sanat Dergisi
Yıl: 12 Sayı: 9
Haziran 2022

SAHİBİ

Bahtiyar Vahabzade
Sosyal Bilimler Lisesi
adına **ÖZDEN KARA**
Okul Müdürü

Genel Yayın Yönetmeni ve Yazı İşleri Müdürü

Salih KILIÇASLAN

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Selma GÖKALP

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Yayın Kurulu

Nur Yağmur TORUK 10/B
Nehir ÖZŞAHİN 10/B
Feride BORAN 12/C
Emir ŞAHİN 12/E

Adres

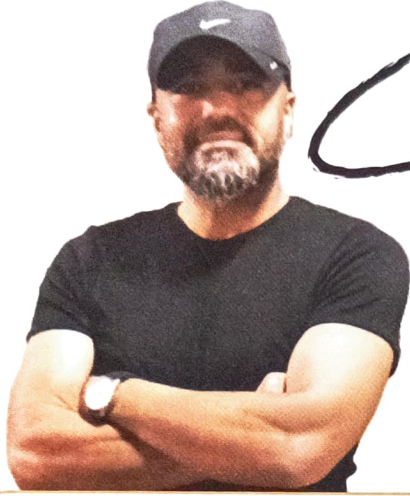
Bahtiyar Vahabzade
Sosyal Bilimler Lisesi
Kargakekeç Mevkii
Çukurova Üni. Arkası
Çatalan Yolu Üzeri
Sarıçam / ADANA
Telefon: 0322 399 24 94
Belgegeçer: 0322 399 23 93

Grafik Tasarım

Ramazan ARAT

G.İ.H. Memur
Sarıçam İlçe Milli Eğitim Müd.

Baskı ve Cilt

Merhaba Sevgili Genç Kalemler Okuru,

İki yıllık zorunlu bir aranın sonunda yeniden sizlere ulaşmış olmanın mutluluğunu yaşadığımızı belirtmek isteriz öncelikle. İnsanlık, tarihin belleğinde görüldüğü üzere belirli dönemlerde ekonomik, politik, kültürel ve halk sağlığı ile ilgili birtakım zorluklarla karşılaşmıştır. Karşılaşılan her zorluğun toplum ve bireylerin davranışları ve alışkanlıkları üzerinde değişikliklere neden olması da ihtimal dahilindedir. Covid 19 küresel salgını bizlere, hayatı daha eleştirel, analitik ya da felsefi bir bakışla ele almamız gerektiğini öğretti. Çünkü bu salgınla hayatın ve insan varlığının ne kadar kıymetli olduğunu bir kez daha görmüş olduk. Hayatın sürprizlerle dolu olduğunu, doğadaki, evrendeki bir olayın, bir olgunun bizi nasıl etkilediğini dolayısıyla varlığımızın evreni, doğayı ve ekosistemi korumaya bağlı olduğunu görmüş olduk. Evin önemini yeniden hatırlatan, bir arada olmanın “var olabilmek” için ne denli hayati olduğunu öğreten bu süreç, hepimiz için bir ilkti. En büyük sığınağımız olan evlerimizde kendimizi karantinaya alınca mutlu olmak için çok büyük şeylere ihtiyaç duymadığımızı fark ettik, sevdiğimizimizin yanımızda olmasının kıymetini, dostluğun, dayanışmanın, birlik ve beraberliğin önemli olduğunu da anlamış olduk.

Tarih boyunca insanın yaşadığı büyük felaketler, edebiyata-sanata malzeme olmuş, başyapıtlar kazandırmıştır. İnsanın/ insanlığın trajik kaderi edebî metinleri beslemiştir. Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesinin genç dimağları olarak biz de bu zorlu süreçte yazma hakkımızı kullandık. Çünkü bir rüyayı yaşıyoruz yazarak. Ve belki de yazarak ödeyebiliriz yaşam denen armağanın bedelini. Yazmak kelimelerle, cümlelerle el ele dahil olmaktır hayata. Yazmak, yaşamaktır kendini “başka”larından ayırmadan. Yazmak, kelimelerin mucizesine inanmaktır. Yazmak, söyleyecek sözlerimiz olduğunu hatırlamaktır. Yazma hakkımızı/yeteneğimizi kullandık ve böylece edebiyata/sanata katkıda bulunmak adına yaratılarımızı biriktirdik ve dahi sizlerle paylaşmak istedik. Bu sayımızla sözün yaşlı kütüğüne bir çentik daha atmayı amaçladık. Umarım başarılı olmuşuzdur.

Başka sayılarda buluşmak dileğiyle...

Salih KILIÇASLAN
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Okul Müdürümüz

Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesinin değerli paydaşları;

Eğitim ilk nefesle başlayan ve son nefese dek süren bir serüvendir. Milletlerin devamlılığı, geleceği şekillendirebilmesi, ülkelerin kalkınması, toplumların eğitime verdiği değerle doğrudan ilişkilidir. Geleceğin teminatı çocuklarımız ve gençlerimiz elbette en iyisini hak ediyorlar. Bu doğrultuda eğitim camiası olarak biz öğretmenler de elimizden gelen tüm gayretle evlâtlarımız olan öğrencilerimizi en iyi şekilde yetiştirme çabası içerisindeyiz. Bunu yaparken öğrencilerimizden beklentilerimiz; vatanını, milletini seven, milli ve manevî değerlerine bağlı, geleceğe güvenle bakan, önce kendisine, sonrasında ailesine, ülkesine ve milletine faydalı bireyler olarak ülkesi ve milleti için tüm dünya ile yarışabilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip olmalarıdır.

Her insanın bir değer olduğu inancıyla çıkmış olduğumuz bu zorlu yolda, yine en büyük yardımcılarımız öğrencilerimiz ve değerli aileleri olacaktır. Hayat boyu süren bir etkinlik olan eğitimi gelişen teknoloji ve artan bilgi birikimi karşısında öğrencilerimizin eğitim ve öğrenme kapasitelerini güçlendirip, geliştirme çabamızdayız. Bu bilinçle öğrencilerimiz tarafından hazırlanmış olan, onların göz nuru, alın teri "Genç Kalemler" dergimizin yeni sayısını sizlerin beğenisine sunuyoruz.

2021 – 2022 Eğitim Öğretim yılı biterken sözlerimi birkaç kelime ile tamamlamak istiyorum. "Sosyal bilimci hayata bakmaz, hayatı yaşar. Yaşadığı topluma değer ve anlam katar. Yaşadığı toplumla beraber büyür ve gelişir. Bizler de eğitimci olarak öğrencilerimizle beraber bu değerleri yaşamaya, hisleri paylaşmaya çalışmaktayız. Genç Kalemler dergimizin tüm paydaşlara hayırlı olmasını diliyor, emekleri geçen başta Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerimiz Salih KILIÇASLAN, Selma GÖKALP ve öğrencilerimize sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Özden KARA
Okul Müdürü

Geldim

geldim. uzun uzun geldim. kısacık geldim. sana hep oradan.
yalnız gittiğime sonra kalabalık. birdenbire rengarenk. ağır ağır solgun ve mono.
geldim. sandılar ki çizgin bir yüzün en uzun
yazgın bir filmin en sessiz yerinden. öylesine sandılar. oysa ben babamın oğluyum,
böylelikle ilk olarak babamdan geldim. yazıktır ki annem diyemem.
sonra mutlaka arka sokağından
bizim o ilk evin her yerinden.
yani bir çocukluğun yeteri kadar hatırlanmadığı ama çok da unutulmadığı o evden.
ağabeyimin bir oyuncak gibi beni sevmesinden bir oyuncak gibi duymamasından da.
geldim. hiç yalnız uyumadığım o evden.
ilk defa aşkımlı anlattığım ama tanımadığım o kızıdan, ilkokulda ensemde uzatılan o
tahtadan da. beni hiç dinlemediler, böylece inanmadım onlara
ve onların inandığı ne varsa. yutmadım adı personayla süslü çok yüzleri.
yutmadım çok farklı olmadığım gerçeğini de. yutmadığım büyük lokmalar
ve bazı laflardan da geldim. yani uzun uzun. yani kısacık.
böylece " beni ve bana hiç... "lerle dolu bir torbayla kendimden uzak bir yere,
en yakın soluduğum hayatta böylece en uzak o uçuruma
bir durağı yuva sandığım.
taze bir ormanın çürüyüp gideceği, kendinle birlikte amansızca
beni de bozacağı, prospektüsümü yakacağı
bu tenha bu korkunç sana yıprana sızlana geldim.
böylece gelmiş bulundum senden de.
bütün kadınlarda aradığım senden.
bütün kadınları karıştırdığım senden.

dedim ya dinlemenin suç olduğu
doğu doğu güney güney boyanmış
o evde duvarlar bile dinlememiş ki seni
kim niye dinlesin o sebeple.
hem kim kimi niye dinlesin.
olmadığı gibi böylece kimse olmuyor işte kendim de .
yani diyorum ki ben tutturamıyorum yaşamın telini, doğru sesi bir türlü çıkaramıyorum
işte.
ömür" diye giydiğim gömleği olduramıyorum bir türlü üzerime
böylece klişelere kurban gidiyorum. demek ki ben de az çok klişelerden geliyorum
bundan sonra nereye nasıl giderim bilmesem de
oralardan da geleceğimi iyi biliyorum.
biliyorum işte.

Salih Yusuf TAVUSDAĞLI
2019 Mezunu

sonsuz bir depresyonun kötücül çekimleriymiş
meğer ruhumdaki kuşların
birbirlerine uzandıkları
birbirlerine devrildikleri.
içimin göklerinden düştükleri bir bir .

içinde yaşam diye uzayan kaygısı
nasıl vebalanır ve çürü tutar
ahengiyle adımlarının devinimsel
tonlarıyla ruhunun solgun
insanın dur sesleri
uykularına reklam sokulması
yıldızlar yerine korkularını dökmesi gecelerden
düşleri yerine o'nun gözlerinden
bir acınası hikaye izlemesi
ulu ve bahtsız bir halkın umutları gibi senelerce.

DEVAMLAYAN ŞİİR

şair
yansıtır
üçra köşelerini
göğsündeki sokakların tüm açlarını
çarpık aynaları ve teni sıyrık askerleriyle
duygu denen o halkın
şair ruhunda
evsizlerin
yüzü yarım kalmış hikayelerini solur
seslerinde kelimelerin
kutsal portrelerin çizgileriyle karışır yaşama
şair azalttığı her yeriyle yaşama tutunur çünkü
böyledir bir yaşamak

en cesur yerini mi azalttı
korkarak yaşayacak demektir
demektir ki biraz olsun uyku uyuyacak artık
eksilttiyse obsesif ayınlarını
korkunç tedirginliğini yataktan kalkarkenki.

aynalardan rahatsız şimdilerde herkes
renksiz tonlarında hayatın
benliğin böylesine çıplak ve çaresiz
yansımasını böyle somut hissetmek
zira kimi nasıl doyurabilirdi
birinin diğerine tamamlanışındaki
o eşsiz eda
o umulmadık karışımı zamanın
daha nasıl kirlenebilirdi başka türlü
aynalar değil de
kameralarla süslenmeseydi etin kokan yerleri.

sonsuz ruminasyonu aklımın
her şeyi yerli yerinde ezbere hatırladığım
o müthiş acıları hayatın
fevkalade zevklerini taşıdığım anları
pişiriyorum hayatı bir tavada böylece
şeker olmaz diyor biri o tarifte
ekliyorum bense ...

ve devamlıyorum hüznümü, korkumu.
bu yoz istemlerim, katıksız tutkularım;
devamlıyor beni.

simsiyah bir çay gibi içiyorum
bulduğum her manzarayı.
anılarla doydum sanıyorum
her keder kusmunda ayrılığın oysa
gurulduyor karnım yeni bir yalnızlığa.

oysa
belki seviyorum dünyayı.
bu renklerin karışımından
kimsenin anlamadığı kimseyi
ve belki de hatta görmediği bile
bu biçimsiz dramatik kaostan
pay çıkarıyorum kendime.

içim boşaldıkça, diyorum, defterim doluyor.
yüzümü buruşturduğum her seferinde hayata
birini hatırlıyorum her çizgisini yüzünün.
sonra mutlaka tabii aynalarla kurtuluyorum
herkese olan çiğ nefretimden
kendimi görmenin bir cevabı: sendir bu diye

usul usul sindiriyorum çirkinliğimi.
ve adına uyku denilen bir uyuşturucuyla
unutunca dünyayı, kendimi ve kalabalığı
yüzüm ıslak, saçlarım sonunda toplu halde
merhaba, diyorum her şeyiyle güne
ölüsünü bekleyen Ruhi Bey ifadesizliğiyle.
başlıyor ve döngüm.

sonra biraz acıkıyorum yine.
açlığım, devamlıyor beni .

ALENGİRLİ RÖPORTAJ

Nehir ÖZŞAHİN 10/B
Nur Yağmur TORUK 10/B

“Ali Lidar'ın Zihninde On Beş Dakika”

“Ben seni severim sevmesine de toplum buna hazır değil.”

Hislerinizi bir kalem aracılığıyla kâğıda aktarmak sizde nasıl hisler uyandırıyor?

Bunun standart bir cevabı yok. Ne yazdığuma bağlı. Çünkü bazen öfkeyle, bazen hüznle, bazen de daha keyifli yazıyorum. Her şiirin, her parçanın, her öykünün hikayesi ayrı. Stabil bir ruh hali olmadığı için bu soruya net bir cevap vermem zor.

Kitaplarınızda hayatınızdan anılar veya hayatınızdaki kişilerin anılarını anlatıyorsunuz. Peki, kitapta bahsettiğiniz kişiler kitabı okuduktan sonra sizinle iletişime geçmeye çalıştı mı?

hikâyelerini yazdığım insanların genelde daha sonra benimle temas kurmayacak insanlar olmasına gayret ediyorum. Ya tamamen iletişimim kopmuş ya ölmüş ya da kendilerini tanıyamayacak halde değiştirdiğim karakterler oluyor. Bazen isimlerini değiştiriyorum.

Tabii birkaç istisna oluyor bunun ama ekseriyetle okuduklarında dahi kendilerinin kendileri olduğunu anlamasınlar diye gayret ediyorum. Çünkü sonrasında bahsettiğin şeyle yüzleşmek zor olabilir. meselâ 'Tesirsiz Parçalar' kitabımda ilkokul öğretmenime dair bir şeyler yazmıştım. Bilhassa ismini ve soy ismini de kullanmıştım. Yıllar sonra benimle görüştü ve yazdığım öykü üzerine de konuştuk. Dediğim gibi bu bir istisnadır. Çok az öyküde böyle olmuştur.

20 yıl önceki /üniversitedeki Ali Lidar'a bir şey söyleyebilecek olsaydınız ona ne söylediniz?

Zor bir soru... Zamanın kıymetini bilmesini isterdim. Bunu söyledim öncelikle çünkü o yaşlarda, o dönemlerde insan sonsuz bir zaman var zannediyor ya da öyle yaşıyor. Haliyle biraz çarçur ediyor zamanı, kıymetini bilmiyor. O zamanlarda çok boşa vakit harcamışım, lüzumsuz pek çok şeye... Zamanı doğru kullan çünkü çok hızlı geçiyor derdim. Onun dışında kendini çok yıpratmamasını, yüklenmemesini isterdim. Çünkü o dönemlerde sürekli bir mücadele vardı.

Okurlarınızla aranızda çok özel bir bağ var. Onlara karşı çok samimî ve içtensiniz, bunun sizin için özel bir sebebi var mı?

Bahsettiğin şey üzerine çok konuşulacak bir şey değil. Murat Menteş'in kitabında bir söz var: "İnsan, kendi samimiyetinin altını çizmeye kalkıştı mı, ister istemez üstünü de çiziyor. Samimiyet, mahremiyetle mukayyet olsa gerek." Sürekli kendi samimiyetinden bahseden biri artık samimî olmaktan uzaklaşır. Haliyle bu beni rahatsız etmiyor tâbi ki böyle yorumlanıyorsa, böyle algılanıyorsa eyvallah ama bunun için bilhassa uğraştığım yok. Zaten, samimiyet dediğiniz şey de bilhassa olmaya çalışarak olunacak bir şey değildir.

Bize kendinizi üç kelime ile tanımlayabilir misiniz?

Kitaplar, yalnızlık, hüzn.

Yalnız olduğunuzu mu düşünüyorsunuz?

Yalnız olmaya çalışıyorum, diğer türsünün pek bir faydasını görmedim, böylesi daha iyi.

Kitap kapaklarınız çok etkileyici. Tasarımlarının bu şekilde olmasını özellikle siz mi istiyorsunuz?

İlk on kitap eski yayınevimden çıkmıştı. Orada çok yetenekli bir arkadaşım vardı, onunla beraber tasarlıyorduk. Ben ona kafamdakileri anlatıyordum, o da bunları resmediyordu. Ben de o kitapların kapaklarından memnunum ama açıkçası bundan sonraki kitaplarda daha sade işler olacak çünkü öncekiler çok hareketli kapaklardı. Dediğim gibi seviyorum onları da ama yaş ilerledikçe daha basit daha minimal şeylerden daha çok haz almaya başladım.

Yazılarınızda ve şiirlerinizde sıkça rastladığımız Şirintepe Parkı'nın sizin için anlamı nedir, hayatınızda nasıl bir yeri var?

Evimin yanında zaten, özellikle daha önce ailemle oturduğum evin bir arka sokağındaydı. Hani ordayken de buradayken de soluğu en çok aldığım yer burası oldu. Orada çok vakit geçirdim. Tabii birkaç yıldır eskisi kadar çok gitmiyorum ama ilk yazıları, şiirleri yazmaya başladığım mekân Şirintepe'ydi. O yüzden çok vakit geçirdiğim, bulunmaktan da çok keyif aldığım bir yerdir.

Hepimiz Küçük Prens'e hayranlık duyarız fakat anladığımız kadarıyla Küçük Prens'in yeri sizde çok başka, bunun özel bir nedeni var mı?

Tabii bunun üzerine çok fazla yazdık, çizdik ama şöyle söyleyeyim: Birincisi hem çocuklara hem de yetişkinlere hitap eden bir kitap. İkincisi çok yoğun göndermeleri var, felsefe öğretmeni olarak bundan da çok istifade ediyorum. Bunun dışında yirminci yüzyılın en çok okunan kitabı. Farklı dillere çevrilen bir kitap olması da benim çok ilgimi çekiyor. Çok uzun zamandan beri farklı dillere çevrilmiş 'Küçük Prens'leri topluyorum. Tabii ki en başta müze fikri yoktu aklımda ama bir Küçük Prens koleksiyonu yapmayı düşünüyordum. Bizde de hikâye böyle başladı.

Şiirlerinizde ve yazılarınızda sıkça rastladığımız Melek'in sizin hayatınızdaki yeri nedir? Sizin için bir mahsuru yoksa bizi "Melek" konusunda biraz aydınlatabilir misiniz?

Yani aslında Melek artık kapanmış bir sayfa. Hayatımın belki on yılının en önemli figürüydü. Ama hayat... Artık üzerine çok da konuşacağım bir şey kalmadı o yüzden bu soruyu pas geçeyim.

Obsesif biri misiniz? Eğer obsesyonlarınız varsa nelerdir?

Obsesyon demek çok doğru olmayabilir çünkü obsesyon ya da bunların davranışa dönüşmüş halleri bence hastalıktır. Şöyle söyleyebilirim ki standartlarım ve prensiplerim var. Bunların dışına çıkmaktan çok hoşlanmıyorum. Mesela yenilikten çok hoşlanmıyorum, on beş yıldır aynı pansiyona gidiyorum. Muhtemelen çok daha güzel yerler vardır ama o riski almıyorum. Ya da ne bileyim her akşam aşağı yukarı aynı saatte yemek masasına oturuyorum, her gün elli sayfa kitap okuyorum. Bunun gibi yerine getirmesem rahatsız olacağım ritüellerim var. Kendi yaşam standartım noktasında muhafazakârım diyebiliriz.

Hemen hemen çoğu şiirlerinizde yazılarınızda "mütemadiyen" kelimesini sıkça kullanıyorsunuz. Ali Lidar'ın hayatında "mütemadiyen" yaptığı şeyler nelerdir?

Kitap okumak, müzede dostları ağırlamak, bir şeyler yazmak... Sadece "mütemadiyen"i değil ben eski kelimeleri kullanmayı seviyorum. Fırsat bulursam, yazdığım metin de kaldırırsa kullanıyorum, bundan imtina etmiyorum. Bunun dili zenginleştiren bir şey olduğunu düşünüyorum. Kelimelerin ruhu var, ben buna inanıyorum. Mesela yaşam, ömür, hayat... Bu kelimelere eş anlamlı kelimeler diyebiliriz ama hiçbirinin kastettiği anlam birbirinin aynıdır.

"Blog"unuza "Karpuz Kabuğuna Yazılar Yazmak" ismini vermenizin sebebi nedir?

Çok sevdiğim bir film var, Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak. Yönetmeni Ahmet Uluçay'ı çok severdim, kendisi vefat etti. Allah rahmet eylesin. Kütahyalı bir kölüydü fakat inanılmaz sinema tutkusu olan bir adamdı. İmkansızlıklar içinde bence mucizeler yaratmış bir adamdı. Filmin hikayesi, filmin kendisi, Ahmet Uluçay'ın hikayesi beni çok etkiledi. Filmin isminden esinlenerek koydum adını.

Mitolojiye olan ilginiz felsefe öğretmeni olmanızdan da geliyor olsa gerek. Felsefeye ilgi duyan ama nereden başlayacağını bilemeyenler için tavsiyeleriniz nelerdir?

Felsefe çok zahmetli, ciddi konsantrasyon isteyen bir iş. Düşünsel, entelektüel etkinliklerin zirvesi bence felsefedir çünkü içinde her şey var. Orta veya orta düzey ilgilenenler için edebiyat ve felsefenin harmanlandığı kitaplarla başlamalarını tavsiye edebilirim. Mesela Camus, Kafka, Dostoyevski, Nietzsche gibi yazarların kitaplarını okuyarak kendilerini tartsınlar. Edebiyatla yolu kesişmiş felsefi metinler, felsefeyle tanışmak için gayet uygundur. Öğrencilerime de ben bunları tavsiye ediyorum.

Sizin için vazgeçilmez olan üç kitap ve üç yazar adı söyleyebilir misiniz?

Bu soruya cevap vermek zor tabii ki ama deneyeyim. Kitaplar Tutunamayanlar, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Küçük Prens. Yazar olarak ise Oğuz Atay, Cahit Zarifoğlu ve Dostoyevski. Mesela Tutunamayanlar... Lisede okumuştum ve sarsıldım, o etki hala devam ediyor ve eğer okumasaydım kesinlikle farklı bir hayatım olabilirdi. O kadar ciddi bir etkisi var. Cahit Zarifoğlu benim şiire bakış açımı, şiiri algılama şeklimi ve yazma üslubumu değiştirdi. Dostoyevski ise benim insana bakışımı çok değiştirdi.

Düz yazıda ve şiirde de başarılısınız. Kendinizi hangisinde daha rahat ifade ettiğinizi düşünüyorsunuz?

Ben öykü yazmayı çok seviyorum ama şiiri daha kolay yazıyorum, öykü beni biraz da zorluyor. Bir edebiyat üçlemesi hazırlamıştım. O kitaplarda altmış yazar üstüne çalıştım. Denemeler yazdım. En çok keyif aldığım yazılar o yazılardı.

Hayatınızda dönüm noktası olarak adlandıracağınız bir olay yaşadınız mı?

45 yaşındayım ve tabii ki bugüne kadar birçok olay yaşadım. Birçok kırılma noktası var. Üniversite tercihim bir kırılma noktasıydı meselâ. Her gün aslında birçok kırılma noktalarıyla dolu. Her karar bir kırılma noktası. Aldığımız her karar aslında reddettiğimiz başka kararlar demek. Hani Z Raporu diye kitap yazıyorsun ama insanın kendi hayatının z raporunu çıkarması o kadar kolay değil. Doğrusuyla yanlışıyla bulunduğum noktadan memnun muyum? Evet.

Dikkatli okuyucularınız olarak görüyoruz ki sizin hayatınızda iki büyük kahramanınız var. Bunlardan biri babanız ve anladığımız kadariyle diğeri de "Tutunamayanlar"ın unutulmaz kahramanı Selim Işık. Selim Işık'ı kahramanınız olarak görmenizin nedeni nedir?

Selim bir kere bir kahraman değil bir anti kahraman ve gerçekten tutunamayan. Tutunmayan değil beceremeyen, diğerlerinin düzenine uyum sağlayamayan, onlar gibi olmak isteyen fakat olamayan, beceremeyen. Bu yönünü çocukluğumdan beri kendime benzetiyorum. Çok asosyal bir adamdım, ortaokulda ve lisede asosyal bir öğrenciydim. Aslında böyle bir tercihim yoktu. Onlarla olamadığım için, onlar gibi olamadığım için, onlar gibi güzel konuşamadığım için, onlar kadar param olmadığı için, onlar gibi top oynayamadığım için, onlar gibi güzel ya da yakışıklı olamadığım için... Bin tane şey söyleyebilirim. Başka bir şansım olmadığı için, başka bir yerde durduruluyordum. Bir ayrı otu gibi. Tutunamayanlar'ı okuduğumda Selim'le karşılaştığımda bu, benim dedim ben... Tabii o boyutta bir inceliğe ve hassasiyete sahip değilim. Selim'in pek çok ontolojik açmazı var ve bunlardan kaçmak istiyor. Sürekli bir şeye heves ediyor ama hiçbirinin üstesinden gelemiyor. Yazmaya heves ediyor, çok bir şey olmuyor, kitaplara saldırıyor hayal kırıklığına uğruyor. Bir ucundan tutunmaya çalıştığı her şey elinde patlıyor ve sonunda her şeye el sallayıp ayrılıyor. 30 yıldır bende bu tesir devam ediyor.

Diyelim ki bir ütopya ya da distopya kitabında yer alacaksınız. Sizce bu hangi kitap olabilirdi?

Fahrenheit 451'i çok seviyorum. Romanda, kitapları muhafaza etmek için ezberleyen karakterlerden biri olmak isterdim. Ütopyalar bana gerçekçi gelmiyor, bu nedenle bu soruya bir cevap bulamıyorum.

En sevdiğiniz filmler ve yönetmenler nelerdir?

Sinema konusunda çok düzümdür. Çok fazla sinema kültürüm yoktur. Fakat sevdiğim kitapların filmlerini seviyorum. Mesela Yüzüklerin Efendisi ve Star Wars sevdiğim filmlerden ikisidir.

Peki ya umutlarınız..? Mesela biz gençler yeni ve güzel şeyler başarabilecek miyiz?

Yani bilemiyorum. Vallahi ne gömmek istiyorum ne gazlamak istiyorum. Siz bir proje okulusunuz, benim öğretmen olduğum okul da öyle. Hani sizleri ya da benim muhatap olduğum öğrenci kitlesini baz alacak olursak manzara fena değil. Ama genel sistemi düşünüyorum, diğer okulları düşünüyorum, karşılaştığım diğer gençleri düşünüyorum. Ne kadar sığ olduklarını görüyorum. Bu, açıkçası beni biraz karamsarlığa itiyor ama bundan bir sonuç çıkaramıyorum. Çünkü bundan birkaç yıl sonra nasıl olacağını bilemem.

Bizi kırmayıp bize vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. Ali Lidar'ın zihninde çok güzel bir on beş dakika geçirdik.

SON NOKTAYA BİR MİLİM

Feride BORAN
12/C

Taş taş üstünde durmazken, her sene on ikinci ayın otuz birinde kat çıkar bütün binalar buralarda. Kimi olanca heybetiyle kasırgalara kafa tutar, kimi kendisiyle beraber götürür nice dağlar.

Susuzun ceresinde su olmaz buralarda. Meydanı sel alıp götürür de her pazar.

Bir yel alır götürür hayatın baharında sallanan yaprağı. Ardında uğultulara karışmış yakarışlar bırakarak.

Toz dumanken ortalık, ne fenalıklar düşer duvarlarına pas yayılmış zihinlere. Kıvrım kıvrım akan derelere zehir bulaşır ve damlar dillerden kırılacak yüreklere. Lime lime olmuş sessizliği bölen bıçak lanetiyle savrulur yıkılmış harabelere. Bir kez kirlendi mi yoktur dönüşü. Çünkü geri almaya imkân yoktur geçen her saniyenin acı yürüyüşünü. Umutsuzca pişmanlığı haykırımlar olacaktır. Oysa dünyanın en zengin diliyle konuşsan dahi bazen anlamını yitiriyor kelimeler.

Bir kaya parçası oturmadığı yerde ne kadar uğraşırsan uğraş sabit durmaz. Bulunduğu yeri terk etmek için ufak bir zelzeleye bile ihtiyaç duymaz. Yıkıntılar üzerine bir hayat inşa edilmez derler, arkalarında bıraktıklarını hiçe sayarak.

Çepeçevre yalnızlıkla kuşatılmış öykülerin sonu hep hüsrana mıdır? Yoksa hüsrana uğrayan gelecek değil geçmişin boş sokakları mıdır? Şimdi yankılanan nefesimi dinledikçe sessizliğimin yıllara dönüşümünü anımsıyorum. Susuşumun kaçınıcı yıldönümünü hatırlamıyorum bile. Sadece varım, onu hissediyorum. Eğer hissetmek bu ise. Eğer gözyaşlarını hissetmek var olmak ise.

Kendime pişman olup olmadığını sormuyorum. Uzun süre oldu bırakalı. Hem anladım ki ne kadar uğraşırsam uğraşayım cevabını bulamayacağım. Geçmişe dönmek hiç istemedim. Bir günde takılı kalma hakkım varsa o başka tabi. Aslında düşündüm de o bir gün için bütün hayatımı yeni baştan yaşayabilirim. Emin ol bir saniyesini bile değiştirmek istemezdim. Ne eksik, ne de fazla. Seni bırakmamazlık da etmezdim. Neden bilmiyorum ama seni hep öyle hatırlamak istiyorum.

Hani demiştim ya gediğine oturmayan bir kayayı sabit tutamazsın diye. Ben ilk defa o gün kovuğumu bulmuş gibiydim. İlk ve son kez. Ben mi fazla kuruyorum. İnan seni hayalimde yarattığıma ciddi ciddi inanıyorum bazen. Ama hayal olamayacak kadar vardın. Gerçektin. Seni bulmak, nasıl tarif edilir? Kaybedilen bir oyun gibiydi. Seni görünce berabere olduğumu hissettim. O an asla kazanmak istemedim. Sadece sen yanımdayken kaybetmemek için çabaladım. Beraberlik senin gidişinle son buldu. Sanırım en güzel mağlubiyetti senin hatıralarınla yenilmek.

Durgun bir suyu bulandırdın ve gittin. Su tekrar durgunlaştı. Ve akıntının altında, o kirli çamurda izin kaldı.

İnanır mısın senden korkuyorum. Aniden karşıma çıkarsın diye. O gün beni hatırlamayacaksınız. Kim görmediği birini hatırlar ki? Eğer şanslıysam tekrar izleyeceğim seni. Bir gün boyunca. Ancak bu kez çıplak gözlerle değil bir çift camın ardından. Korkum, bu kez beni fark etmen. Seni seyrederken beni yakalaman. O zaman ne yaparım bilmiyorum. Sadece, eğer geleceksen elini çabuk tut.

Yolun sonu mu? Belki de... Sanırım son noktaya bir milim kaldı. Yalnız zamanın hızını kestiremiyorum. Kim bilir belki bir milim asırların habercisidir.

Uyandım

aynası ufalandı gönlümün, bir çift gözün değmesiyle
körlüğüm daha derindeydi, razıydım çekilen mile
ben odamda kırk gün yemeden içmeden
yalnızca sana dolabilirdim, ki kendimden eksilmeden
diledim, keşke bir acı olabilseydim yasını tuttuğun
o zaman belki yüzün düşerdi hakikatimin üstüne
tenezzülünle karıştırdım, çöldeki binlercesine
bir kıvılcım sonucu tutuşan ama aynı hissiyatla yanmayan şeyler gibi
farklı yandım, ayakta ölen ağaçların kendine özgü sessizliğiyle
butimarın bu kadar yakın olup da içemeyişi nasılsa denizi
seyrettim ben de öyle, yalnızlıktan azar azar tükenişimi
yıkımını haber veren bir hükümdarın azametiyle
fethedilen şehirlerde başlar kesilirmiş eskiden,
özümü gördüğün günden beri, her kılıçtan sensin dökülen
yeryüzünde bir an var, güçlü bir elin yarandan yakalaması gibi
işte öyle ansızın, öyle kuvvetli çekip çıkardın kuyusundan benliğimi
bu yangın sönecek elbet, soğuyacağız yerimizde
birbirine teğet geçen yıldızların o pek hüzünlü ahvaliyle
neden öldüğümü ve sorarlarsa tekrardan dirildiğimi nerede
susacağım, karışana dek küllerin küllerime

Duygu OLDAÇ
2019 Mezunu

Tasasızlık Anırtı

Belki ben de elimi harabe duvarların arasında gezdirirken bir kediyimdir
Ücra
Grafitili sokaklarda
Bir çöp kutusunun içinde bulurum belki kendimi
İçinde birkaç poşet
Yanında bacağı kırılmış ahşap sandalye
Salatalık kabuğu ve ananas sapı
Bugün de bulamadığım bir parça balık ve yarım somon ekmek için üzölmeye
vaktim olmuştur keşin
Belki vejeteryan oluşumun ilk günü olmuştur kim bilebilir
Sahi başka ne derdim var ki
Kediyim ben
Sadece kedi
Bıyıklarım yamulmuştur belki ufaktan
Tüylerim zifte dönmüştür günde on teneke çöp karıştırmaktan
Ama baş kaldırmış tasasızlığım hayata

Yağmur UÇAN
10/E

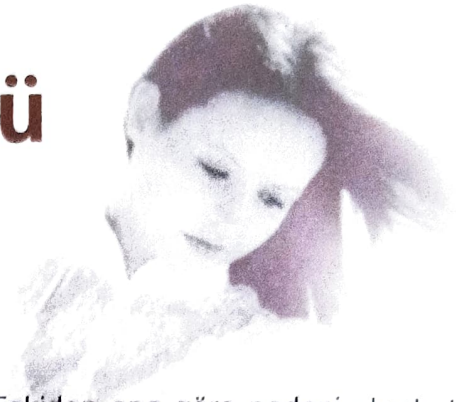

Küçük Kızın Öyküsü

"İnsanlar arasında da yalnızdır insan."

Küçük Prens / Antoine de Saint-Exupéry

Ocak 2017

Uzun zamandır, şarkıları duymadığını seziyordu. Eskiden ona göre nedeni olurdu bir şeyler dinlemenin. Üzgün veya mutluydu bile, mutlaka bunun bilincinde olurdu. Şimdiyse yalnızca gürültü olması için kullanıyordu müziği. Hissedemiyordu, sanki uyuşmuştu.

"Tek yaptığım kendi sesimden kaçmak." diye geçirdi içinden, akabinde biraz daha yükseltti şarkının sesini. Kâr etmiyordu, bir hışımla çıkarıp fırlattığı kulaklık gibi tekrar tekrar zihninin duvarlarına çarptı fikirleri. Konuşmak, açılmak, anlatmak ve anlaşılmak arzusu baş gösterdi içinde. Hoş, evvela kendi çözemiyordu kendini de bazen kandırılmak da bir çeşit ihtiyaçtı.

Kendini, annesi Papatya'nın dizlerine uzanmış buldu. Kadın, hiçbir şey sormaksızın kızın saçlarını okşadı. Her ne kadar anlamasalar da birbirlerini, biliyordu ki yanında en çok güvende hissettiği kişiydi o. Papatya; yeryüzünde çocuğunu en çok kollayan ve yine aynı zamanda en çok incitebilen yegâne kişi olabilirdi. Bu yüzdendir ki, kızın annesine terazisi bozuk bir şekilde bağlıydı yüreği. Bir kâbustan uyanıp derince nefes almak gibiydi saçlarında gezinen annesinin elleri; olabiliyordu yine aynı eller, tüm kâbuslarının nedeni. Sımsıkı yumduğu gözlerinin ardında bilinci, önceden, daha çok küçükken ne kadar huzurlu olduğunu anımsattı ona. Sonu mutlu biten bütün o masalları hatırladı.

Kısa bir süre sonra Çetin geldi. Papatya'nın eşi. Kadın kalktı, kocasını karşılayıp öptü. Kız, oturduğu yerden doğruldu, kapıya yöneldi.

"Nereye?" diye seslendi Papatya.

"Arkadaşlarımla buluşacağım."

"Birkaç ay sonra sınavın var, yine dışarı fazla çıkmaya başladın. Çok oyalanma, hava kararmada..."

Çantasını alıp evden çıktı. Rastgele adımları nereye gideceğini bilmez vaziyetteydi. Daha alışmamıştı annesinin evliliğine. Onu kıskandığı için suçluluk duyuyor fakat yine de görmeye katlanamıyordu. Liseye geçecek olması, son zamanlarda onu gereğinden fazla strese sokmuş; başarısız olmaktan, kendisine yönelik beklentilerden ve sorumluluklardan korkmuştu. Bir an için her şeyden kaçıp uzaklaşmayı, kaybolmayı diledi. Yıllardır yaşadığı yere yabancıymışçasına baktı. Telefonunun rehberinde dolaştı parmakları, birçok arkadaşı vardı, ancak kimseyle görüşmek istemediğini fark etti. Kimseye sıkıntılarını bahsetmek istemiyor; içten içe herkesin, sadece neşeli görüldüğü zamanlarda yanında olacağını biliyordu. Arkadaşlığı ve dostluğu ayırıştırıcı noktaydı bu. Onun hiç dostu yoktu.

Yolunun üzerindeki parka gitti. Ağaçlar yapraklarını dökmüştü, bir tanesinin altına oturdu; ağacın gövdesine sırtını yasladı. Günlük hayatın koşuşturmasıyla oraya buraya savrulan insanları, oyunlar oynayan akranlarını, gelip yanına kıvrılan sokak köpeğini izledi. Bir bebeği babasının salıncakta salladığını gördü, acıyla tebessüm etti. Net ve berrak bir şekilde hatırlayamadığı anılarına, tarif edemeyeceği kadar büyük bir özlem duyuyordu. Soğuktan donmuş yüzünü, gözlerinden yanağına sıcakça akan özlemi ısıttı. Çantasından -belki de ilk kez ders notu almak haricinde- defterini çıkardı. Hislerine haksızlık saydı giderek hissizleşmeyi. Bastırıp susturduğu her duyguyu tek tek yazdı. Aklına geleni kusmak onu sakinleştiriyordu. Kimsem olmasa, diyordu. Gerçekten kimsem olmasa, bu çok üzücü olurdu; ancak çevrende insanlar varken kimsesiz hissetmek öldürücü.

Ocak 2021

O kız hâlâ yazmaya devam ediyor, artık yalnızca mutsuz olduğu için değil, yazmayı sevdiği için yazıyor. Onu yazma yeteneğini kullanmaya teşvik eden edebiyat öğretmenine teşekkür etmeyi de ihmal etmeyi unutmuyor.

Eylül ARIKAN
12/D

Sen Gittin

Sen gittin
Çok şey kaybettim
Çıplak dağlara döndü omuzlarım
Rengimi sattım bulutlara
Fakirlikten değil
Sensizlikten
Çok ucuza da satmadım
Bir damla yağmura sattım acılarımı
Daha büyüklerini almak için
Ağızımdaki toprak tadına katıldı demir tadı
Sen gittikten sonra
Paslanmış bir demir gibi
Yalnız kaldım
Parmak uçlarıma değen su ile
İntihar edilmiş bir balkon kadar
Bakımsızım
Senden sonra çok şey kaybettim

Bir o kadar kazandım
Yalnızlığımı tekrardan kazandım
Kapı zillerini kazandım
Atığımdaki
Toprağın sesini
Bir martının çığlıklarını kazandım
Yıldızları kazandım tekrardan
Acılarımı kazandım bir poker masasında
Tombaladan çıktı bana yalnızlığım
Bir ton acı
Yalnız, yalnızlıktır
Senin mirasın
Ben Tanrı'nın mirasını
Kaybettim
Derin bir çukur kazandım
İçine mutluluğu sakladım

Halil İbrahim NALBAT 12/C

Medine

Bir şehir kurdum içinde kimsenin olmadığı
Sokaklarında sessizlik kol gezer
Senin sesin yankılanır minarelerden
Evleri hep perdesiz
Gökyüzünde hep eksik bulutlar
Sancılı kaldırımlarında rüzgâr yürür
Aynalarında mimiklerim ve jestlerim
Şehirde toz toprak eksik
Yağmur eksik
Yalnızlık dışında tam olan ne varsa yarım
Ağaçlar ya çok uzun ya çok kısa
Barakadan evlerin üstünde gökdelenler
Bulutların altında hep gök
Ben bu şehri sana kurdum
İkimiz
Sadece ikimiz yaşayalım diye
Sokaklarda saatleri bilmeden
Hava soğuk mu sıcak mı diye düşünmeden
Evimize uzak mı diye düşünmeden yaşamak
Yaşamak yani
Yaşamak böyle bir şey olmalıydı
Ben bu şehri sana kurdum
Şimdi sokaklarındayım
O şehrin
O şehir ki benim kadar kimsesiz

Halil İbrahim NALBAT 12/C

AİT OLAMAMAK

Ait olamamak günümüz dünyasının büyük sorunlarından biridir. Peki ait olamamanın felsefesi nedir?

Küreselleşmiş dünyanın yapısını kolaylaştıran "basit insan" unsuru artık bu büyük resim için yalnızca yedeği bulunan yapboz parçaları gibidir. Peki biz kendimizi bir yerde sabit tutamazsak?

Yani basit tabirle içinde bulunduğumuz toplumun veya inandığımız dinin normlarını benimseyemsek o zaman ne olur?

1.Evre: Sorgulama:

Kendimizi belli kurallara ve normlara uyduramazsak ne olur? Sorgulama evresi burada başlıyor işte. Bize verilen görevlerin ağırlığı gün geçtikçe artmaz aslında, hep aynıdır, ancak biz dayanamamaya başlarız. Gerçeklik algımız, önümüze her seferinde biraz daha boş konulan "kültür tabağı" yüzünden bozulmakta. Nesnel yargıların bile belli kalıplarda doğru olduğunu kabul etmek bizim için çok zor. Bununla birlikte zihnimizin çalışma prensibi olan düşünmeyi artık düşünmemek olarak değiştiriyoruz. İnsan kendisini nasıl hissettiğini bile toplumdan öğreniyor; saygı, hoşgörü, iyilik vb. kavramlar yine aslında bize dayatılan toplumsal normların birer eseri. Kendimizi eğer bir çınar ağacı olarak düşünürsek; toplum ilk başta sadece dallarımızı kırırken artık kollarını sıvayıp eline bir balta aldı. Önceleri içinde bulunduğumuz toplumun bir neferi gibi hissediyorken aslında bu koşullar altındayken onun bir parçası olmadığımızı fark ediyoruz. Ait olamamanın bizde uyandırdıkları: depresyon, yalnızlık, kuraltanımazcılık, tanrıtanımazcılık (Ateizmden farklı bir kavramdır.) ve son olarak herkese ağır gelebilecek düşünme.

2.Evre: Düşünmek:

Evrenin temel dinamikleri arasından sağa sola dağılan ve kendine yer bulamayan insanlar bu sefer tabiri caizse kendi Rönesanslarını yaşayıp aydınlanıyorlar. Bu aydınlanma süreci ise sorgulamadan çok daha sancılı geçiyor. Önceleri bir yerin varlığı ve ona ait olmanın verdiği güven insana bir rahatlık veriyorken insan artık orayla bir bağının kalmadığını anlama ve kendinin kim olduğunu tanımlama süreçlerine giriyor. Bu okurken çok basit birkaç cümle gibi görünse de aslında insanoğlu için çok zordur. Kendi kimliğini yıkmak ve kendini baştan yaratmak insana daha önce tatmadığı acıları tattırıyor. Ayrıca bu

kimlik bunalımı sorunu, bazı psikolojik rahatsızlıkların da (bipolarite gibi) temelini oluşturuyor. Toplumun ona bahsettiği ve üstüne sert bir şekilde diktiği kimliği yıkıp kendi kimliğini oluşturduktan sonra devreye daha farklı ve dinamik bir zorluk giriyor: Karanlık ve büyük körlük.

3.Evre: Karanlık ve Büyük Körlük:

Kendini daha da özgürleştirdiğini fark eden insan neden karanlığı veya büyük körlüğü yaşasın? Aslında cevap da soruya dahil. Bu andan itibaren aklımıza Sokrates'in "Mağara Alegorisi"nin gelmesi gerekiyor. Yani yıllarca mağaranın içinde karanlıkta yaşayıp yalnızca gölgeleri gören bir insanın dışarı çıktıktan sonra gözleri nasıl kamaşıyorsa, bizde de tam olarak aynı durum meydana geliyor. Toplumun dayattığı kimliğin dışındaki benliğimizi ilk keşfimizden sonra aynı pencereden aynı manzaraya bakmak bize sıkıcı geliyor. Yeni aydınlığımıza alışmak ise uzun sürebilir bu körlük döneminde ise kendimizi yerine koyabileceğimiz ikonik isimler ararız ve bazen bunları kurgusal karakterlerden bile seçebiliriz. Ancak fazla dayanamayız çünkü derin olumsuz hisler insanı zorlar. Artık girdiği bu yoldan dönmek istemez ve akla gelmeyecek şeyler yapmaya başlar. Çünkü yalnız insan umursamazlaşmaya da başlar ve bu durum bize hazin sonu getirir.

4.Evre: Hazin son:

Sorunlar olduğunu fark eden, zamanla bu sorunlardan kurtulmak isteyen, kendi sosyal konfor alanından kopan, toplumun dayattığı karanlık kimliği yakan ve kendi kimliğini oluşturmak için çabalayan, bu yolda tonlarca sorun çeken insan en sonunda yalnız yapamayacağını fark eder. Eskiden hep olduğu mağaraya tekrar döner ancak ne o mağara eskisi kadar güzel ne de kendisi eskisi kadar iyidir. Eski kimliği yoktur ancak eski anılarındaki rollerinin içinde yaşamaya başlar. Toplumdan eskisine göre daha az yara alır ama canı daha çok acır, bir çıkış olduğunu bilir ama çıkmanın ağır yükünü bir kez daha kaldıramayacak durumdadır. Prangalarını ve At gozlüğünü kendisi takar ve sadece ona daha önce sunulan alana bakmaya başlar. Artık ait olmadığı bir hayatta misafirdir, kendisini tanıyamaz. Zamanla eriyip yok olur, aynı elindeki her şeyi kaybedişi gibi.

Karantina

bir et parçasını andırıyor gövdem
genişçe bir kutunun içinde çürüyem
dokunuyor bana takvim yaprakları
aynı kabusu uyanacağımı bilerek
yumuyorum gözlerimi
sanki bir süzgeçten akıp gideceğim
üstelik yitirecek benliğimi
beni var eden her şeyi

bir yaz daha geldi
birileri güneş görerek yaşamak lazım demişti
kavursa da tenimi akdeniz ateşi
beceremiyorum artık gülmeyi
kulaklarıma küstü kiraz küpeleri
tattığım o dondurmalar zehirli
gözyaşlarımı içiyorum insanlığa müteşekkirim

dünyaları beklemedim hiçbir şey istemedim
sadece biraz huzur
biraz uykuydu
düşlediğim
bugün yaşıyorum on yedi
kırk yıldır bu döngünün içindeyim
bilseydim bu hastalığın sirayet edeceğini
bilseydim bugün bu kadar öleceğimi
geçmişte daha çok yaşardım belki

Emir ŞAHİN
12/E

Resim: Merve KÖŞKER - 10/A

Kaç Kişiyim Ben

yaşamak ölmemeyi başarmaktan ibaret artık
yalnız yanılısamalar görüyorum yansımamda,
doldurup silahtı, rus ruleti oynamak istedim
beni yaşatmayan tüm taraflarımla

putperestini biriydi
onu seven yanım adeta,
gitgide İbrahim'e benzedi
ancak, kendisini yaraladı elindeki balta

kemirgen korkular saklanmış
gözyaşı eşiklerinde
geceleyin ne vakit ıslanırsa yastıkları
o vakit, parçalanır yüzüm karanlıkta

binlerce kez "iyi geceler" sana,
son bir defa
biz'i gör rüyada.

Emir ŞAHİN
12/E

Kırık Şövalye

uyandım düşümden, her düşüşümde
simsiyah bir kırsağın üzerinden
neyön verebiliyorum ona ne de
durdurabiliyorum
ve buna yaşamak diyorum

van gogh kulağını kesiyor başucumda
yıldızları düşüyor gecenin birer birer
tekrar toplayıp çiziyor yeni baştan çiziyor,
soldukça boyuyorum ayçiçeklerini
ve buna yaşamak diyorum

sonra kahlo geliyor gözleri yaşlı
birbirine karıştırır renkleri onun yaşlı gözleri,
belki de bininci kez bir tramvayın altında
kalıyorum
tramvay kuş tüyü olup uçuyor oysa
oysa evvela o'nun sözleriyle kavruluyor canım
ve buna yaşamak diyorum

bu defa uyanamıyorum,
halet-i nezi midir içinde bulunduğum?
geçip giden zamanın güçtür idraki
zannımca her şey fena birer rüyaydı

artık buna yaşamak diyemiyorum
dışındayım zamanın, ortasında boşluğun
ne gidebiliyorum büsbütün ne de kalıyorum
bilfiil öldürüp, çiçekler attılar toprağıma
bu dünyaya sığamıyorum.

Emir ŞAHİN 12/E

Yaş-lanan Gözler

kendimden başka kimseyle değil kavgam
insanlığın muammalarını aklım almaz
sonuçta götürür yanlışlar tüm doğruları
bir günahın tohumuyken
günahsız yaşayabilmek olası mıdır?

bedenim raks ediyorken hâlâ
küçük bir çocuğun gölgesiyle
ben bir adım atsam
o bir adım geri gidiyor
onu hatırlayıp dursam da
o beni bilmiyor, hiç bilmiyor.

ağır ağır silinirken çocukluğumun silüeti,
zamanı tutabilsem ya ellerimde
tutar gibi bir elma şekerini?
oysa gözlerim yaşlanmaktalar, görüyorum
eninde sonunda
ben,
yaşlanıyorum.

Emir ŞAHİN 12/E

Güzüntü

toprağa serilen yapraklara imrenip
uzandım sonbaharın kızıl kucağına
dökebilmeyi denedim acıyı, bir ağaçmışçasına..

eskimiş fisiltılar rüzgâra dolanıp
çığlık çığlık yağdı kulaklarıma
anladım-
anladım bitip giden her şey yaralıyor beni
sigara paketi, şişenin dibi, mevsimlerin her biri

ve babamın dönük sırtına her uzattığımda ellerimi
kırıldı hiçliğimin bilekleri

üşüyorum yeniden, ne değişir?
cepteki metelik gibi kalbimde taşıyorum ateşi
belki hasta olurum belki çoktan hastayım
ne değişir
aklıma atkılar örmeliyim üşütmemesi için.

Emir ŞAHİN 12/E

**Latife
Tekin**

**Sevgili
Arsız Ölüm**

DIRMIT'İN GÖZÜNDEN

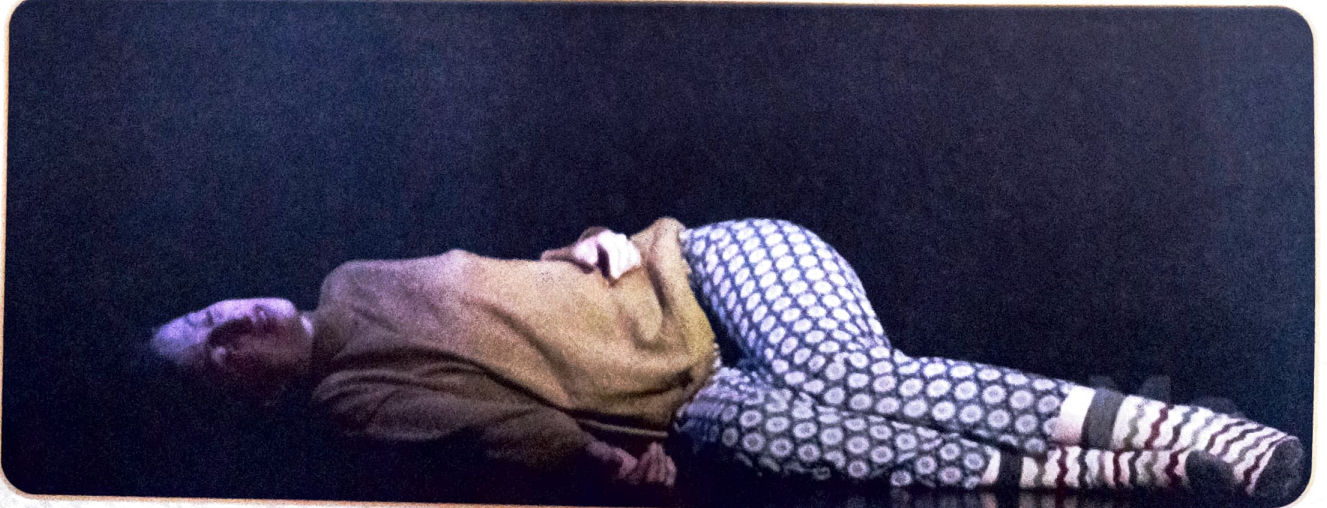
**SEVGİLİ
ARSIZ ÖLÜM.**

Kitabın dili kullanılan kelimeler bakımından her ne kadar kafamı karıştırırsa da kısa cümlelerle gayet anlaşılır bir roman. Büyükkannelerimizden kalma o meşhur batıl inançlı kitabın her köşesinde samimiyetle bizi sarıp sarmalıyor. Kitapta Dirmit ve ailesinin köyden kente göçüşü anlatılsa da değişen tek şey mekân değildir aslında. Kişisel duygu ve düşünceler, yaşama bakış ve ölüm algısı da değişmiştir. Kitaptaki aile her ne kadar Türk ailelerinden izler taşıyor olsa bile bana göre okuyucuların çoğunun

kendisi ile bağdaştırdığı asıl karakter Dirmit... Otobiyografik bir eser olarak anılan bu kitapta Latife Tekin, Dirmit ile kendini değil de her bir okuyucunun hayatının bir kesitini anlatmış sanki. Cinci Mehmet'i daha kendisi doğmadan "Doğacak çocuk eksik olmazsa başına gelmedik kalmayacak." deyip ekmek tahtasına çentik atmasıyla başladı onun hayatı. Belki de insanın ailesini seçememesinin en gözle görülür bir örneğidir Dirmit. Baba Huvat, işsizlikten kendisini yeşil kitaba adanmış, başına ne gelirse hocasına danışır olmuş. Ağabeyi Halit ekipmanları sırtında mühendis olmanın hayalini kurarken ağabey Seyit dişlerini sıkı sıkı şirket kurma inadına binmiş, abla Nuğber, âşık olduğu adamın yolunu gözleyedursun küçük kardeş Mahmut ne okulda ne işte dikiş tutturamayınca "Bil Kit" olup çıkmış ailenin karşısına. Anne Atiye ise cinlerle arkadaşlık kurduğunu düşündüğü kızının arkadaşlığın bozulması için bin bir yol denemiş. Bu boğucu aile ortamından kaçmak için elini attığı her şeyin bir anda ailesinin özellikle annesinin baskılarıyla bir anda kül olması da cabası. Tutunmaya çalıştığı her dal elinde kalıyor Dirmit kızın. Sustuğunda sustu dediler, konuştuğunda ise yargıladılar, Hayat da böyledir zaten birileri hep bir şeyler der. Tulumbası, kuşkuş otu, radyosu, şiir defteri, boyalı çamuru, gökyüzündeki yıldızları ve ayı... Her şeyle konuştu, dertleşti de Dirmit bir ailesine açamadı içini, ne onlar anladı ne Dirmit anlatabildi. Her şey hakkında sorular sormaktan çekinmedi, o yaşlardaki bir çocuğun yapabileceği en normal şeyi yaptı aldığı yanıtlar ve tepkilerden "Soru sormak da mı yasak?" sorusunu sordu. O yaşlarda öğrenmeye aç bir çocuğa soru sormanın kötü bir şey olduğunu düşündürmek, düşünme yetisinin sahibi beyine ölüm fermanını imzalamak demektir bana göre. Her şeyi her şeye sordu Dirmit. Evinin önündeki tulumba ile dost oldu, onlara konuştu, ona sordu onunla dertleşti, etrafındaki hiç kimsenin yapamadığını Dirmit'in bulunduğu cansız arkadaşları yaptı. Çok sevdiği tulumbasının yerini şehre gidince kuşkuş otu aldı, onun da yerini yıldızlar... Köyde tulumbası ile yaşarkenki yılları sürekli bir bilgi açlığı ile geçti. Yeni şeyler öğrenmek için öğretmeninin peşinden koştu, gökyüzünden geçen uçağı bile sorguladı. Sonra babasının iş için şehre göçeceğini öğrendiğinde bırakmak istemedi tulumbasını. Ailesi ile gitmemek için her yolu denerdi, adını cinliye bile çıkardı. Kaçtı, dağlara taşlara saklandı da yine de gitmekten başka çaresi kalmadı.

Tulumbasını - tek ve en sevdiği arkadaşını- ardında bırakıp yeni ve uzak diyarlara gidip yeni maceraların kapısını açtı. Dirmit kız orada da hiç çekinmedi her ne kadar cevap alamasa da hep sordu. Sonra gittiği bir parkın kenarında kuşkuş otu ile tanıştı. Yeni bir arkadaş edinmenin heyecanı ile ona da sorular sormaktan çekinmedi, Sorular sordu her gün dert ortağının yanına gitmek için evden çıktı ya da kaçtı, sonra bu annesi tarafından şüpheli bulundu, yasaklandı. Yine çok sevdiği bir arkadaşını kaybetmişti Dirmit. Arkadaşının yanına gidemeyecek olmak onu derinden sarsmıştı. Ama bu olacakların daha başlangıcıydı. Bu sefer evden çıkmak zorunda kalmadan bir arkadaş bulmaya çalıştı ve o esnada evdeki radyoyu keşfetti. Onunla yedi, onunla içti, onunla uyudu gecelerce dinledi. Annesinden saklamaya çalıştı ama olmadı. O da annesi tarafından elinde parçalandı. Aradı taradı yeni arkadaşlar bulmaya çalıştı. Hayal gücünü kullandı, olayları yorumladı okulunun en başarılı kızı oldu. Çalıştı çalıştı çalıştı... Ama bir şeyler eksikti. Ailesini uzaktan izledi. Annesinin baskıları, babasının yeşil kitapları, kardeşlerinin iş güç derdi... Hepsini izledi, kendi içinde sorular sordu, cevapladı. Annesinin her defasında öleceğim deyip yataklara düştüğünde başında bekledi Dirmit kız, her ne kadar arkadaşlarını aldığı için ona kızsada annesini affedecek kadar çok seviyordu. Evet, annesi de onu çok seviyordu ve belki bu yüzden Dirmit'in etrafındakilerle çok fazla ilgilenmesinin kızına zarar vereceğini düşünse bile asıl zararı kızına o veriyordu. Sürekli bir şeylere yasaklar koyması, kızına güvenmemesi Dirmit'i asıl yok eden şeylerdi. Dirmit annesinin her darbesi ile yıkılıyor, sonra tekrar ayağa kalkmak için savaşıyordu ve yine tekrar annesi çelme takıp düşürüyordu. Ne zaman bir şeye tutunmak istese paramparça oluyordu. Günlerden bir gün ağabeyi Halit askerden çıktı geldi. Dirmit'in asıl dikkatini çeken abisinin elindeki defterdi, sahi neydi o? Halit asker ocağında şiirler yazmayı öğrenmişti. Şiirlerle, anılarla, hikayelerle ve fotoğraflarla dolu kalın hatıra defteri evin içinde elden ele dolaştı. Atiye'den Huvat'a, Huvat'dan Seyit'e, Seyit'ten de Mahmut'a el değiştirdi defter. Mahmut da Nuğber'e teslim edince, Dirmit sabırsızlıkla sırasını bekledi. Sonunda defter Dirmit'in eline geçti. Kendi fotoğrafının altında abisinin onun okumasını ne kadar çok istediği yazıyordu. Defterde onu etkileyen bir şeyler vardı. Defterin kapağı ile Dirmit yeni bir dünyanın kapısını açmıştı. O günden sonra Dirmit günlerce ilham perileri kovaladı, sözcüklerle yattı onlarla uyandı. Ve sonunda ilk şiirini yazdı. O andan itibaren yazarak özgürleşti Dirmit. Şiirler yazdı, sözcüklerle bir oldu. ne anlatmak istiyorsa içinden ne geldiyse şiire döktü. Kelimelerin içindeki her bir harf ile dost oldu. Kelimelerle kendisine bir sığınak inşa etti. Sığınağının içinde uyudu, güldü, ağladı, mutlu oldu, anlattı. Oradaki hiçbir şeyin ona zarar veremeyeceğini biliyordu. Kelimelerin içinde kendini güvende hissetti. Lâkin çok uzun sürmedi, her şey gibi sığınağı da başına yıkıldı. Paramparça tuğlalar kaldı geriye. Bazen bir defterin bile yırtılması insanın hayallerini alt üst edebiliyordu. Dirmit sığınaksız kaldı, kendini sokaklara attı. Saatlerce eve dönmediği oldu, dışarıda gezdi, dolaştı. Rüzgârlarla savruldu, güneş ile ısındı. Yine dışarılarda olduğu bir gün, rüzgar onu insanların içine savurdu. İnsanlar, hiç susmadan gırtlakları patlarcasına bağırarak, elleri havada olan insanlar... Dirmit kendini onların içinde buldu. Ne yapması gerekiyordu? İçindekileri, kimseye anlatamadığı içindekileri, kusmak istedi ve son gücüyle bağırarak: "Şiirlerimi yırttılar!" Belki çevredekiler bu iki kelimenin ne kadar anlamlı olduğunu bilmeseler de, bu Dirmit'in sessiz çığlıklarının dışı vurumuydu. Aklına bir soru düştü:

"Şiirleri yırtılan başka kızlar da var mıdır? " Belki onun gibi çılgınlıklarını acılarla büyüttüğü kızlar vardı. Sorunlarını, yaşadıklarını anlatamayan, hayalleri yıkılan, duygularının kimsenin umurunda olmayan başka kızlar da var mıydı? Onlar da kendi kelimelerinden şiirler yazmış mıydı? Onların da defterleri yırtılmış mıydı peki? Dünyada biz her ne kadar duymasak da fark etmesek de şiir defterleri yırtılan birçok kız vardı. Dirmit içinde bulunduğu grubun bir parçasıydı sadece. O günden sonra bağırılmaya başladı Dirmit. Eve döndüğünde sorguladılar onu. gizlice o uyurken dışarıda o kadar gezinmesinin kötü bir sebebi olmalıydı. Kendi kızlığından sonra eve tuhaf bir halde gelen kendisinden iki yaş küçük kardeşinin erkekliği de sorgulandı ama kızılan kardeşinin bir kadına gitmesi değil, kendisine zarar vermesiydi. Peki ya neden kendisi erkeğe gidemiyordu, ahlak kuralları sadece kendisi için mi işliyordu? Peki ya regl olmazsa erkek olacağı yalanının korkusu? Ya da tam genç kızlık işareti geldiğinde yüzüne inen tokat? Neden ahlak kızlara özgü bir şeymiş gibi yansıtılıyordu? Defteri yırtılan ve dışarı çıkması yasaklanan Dirmit kendisini evin çatısına attı. Her gece herkes uyuduktan sonra gizlice gökteki arkadaşları ile buluştu. Artık sonsuz tane arkadaş vardı. Saatlerce oturdu o sonsuz maviliği izledi, yıldızların kendisine göz kırpmasına yazarak karşılık verdi. Aydedenin gölgesine sığındı ve yapayalnız sandığı dünyada artık milyon tane arkadaş vardı.

Lakin bu durum da o kadar uzun sürmedi, Dirmit kız gizlice gökyüzünü izlerken annesi de onu izliyordu ve " Ne var bu kızın kafasında?" diye kendi kendini yiyordu. Dirmit kenara çekildi, sorgulandı, neydi nedeni? Neden her gece gizli gizli çatıya çıkıyordu? Çünkü her gece yıldızlarla konuşup perdesi çekilmemiş evlerin tertemiz duvarlarına bakıyordu. O duvarlarda neden hiç iz yoktu? Kendi evinin duvarlarında hep vaatlerin, sözlerin, büyük konuşmalarının izleri vardı. Kah babası kah abileri kah annesi tarafından irili ufaklı yeminli izler. Duvarlarda birbirinden alakasız lekeler...

Duvarlar bazen bizi fazlaca sıkar, kimisi saatlerce bomböş bakar, kimisi bir kaçış için medet umar, kimisi konuşur duvarlarla cevapsız kalacağını bildiği halde, kimisi öfkeyle durmadan yumruklar. Nelere şahit olur ve neleri içinde saklar. Huzur, neşe, arzu, aşk, ölüm, hastalık, kin, haset... Bazen gururluluk, bazen pişmanlık, bazen uysallık, bazen hırçınlık, bazen kalabalık ortamlarda arkadaş bazen sadece bir yalnızlık. Gözyaşlarımızın, sessiz çılgınlıklarımızın birer gizli tanığıdır duvarlar ve tüm bunlar elbet yaşanır zaman akmayı bırakmadıkça... Her bir evin her bir odasında ayrı bir sır vardır ve bunların içlerinde çarpan her bir yürekte hemen yanı başındaki yüreğin bile bilmediği ayrı bir sır taşır içinde. Dört duvar arasında Dirmit o kadar çok şey yaşadı ki belki de asıl dostu duvarlardı. Tüm sırlarına sırdaşlık eden, üzüntülerine kulak veren, her şeyin onun anlatmasına gerek kalmadan görüp duyan yalnız duvarlardı belki de... Dirmit o gün duvarlardaki tüm izleri silmişti. Kendini huzurlu hissediyordu. Ama bir gün annesi Azrail ile kavgasından vazgeçmiş, sonsuz uykuya dalarken babasının annesinin ölümünden sonra Dirmit'in kafayı uçuracağını dair bir yeminle parmağını ıslatıp duvara çaldı. Tertemiz duvarda tekrar bir iz oluştu. Dirmit duvardaki ıslaklığa baktı, baktığı yerde kıpkırmızı bir karanfil açtı, yavaşça kalkarak dostunun uzattığı karanfili alarak yekasına taktı..

İnsanlık

Ben bir insanım,
Dünyadaki bu kadar canlı arasından.
Ben bir acıyım,
Dünyadaki bu kadar duygu arasından.
Ben kendini tanıttık,
Üç kelimedenden başka kelime,
Bilmeyen zavalliyim.

Ben cahilim.
Adaleti kuru ot;
Suçu da çiçek
Yapmış bir cahilim.

Ben yargıyım.
Her şeyden âciz,
Cinayeti kolay kolay,
Yerde bırakan.

Şehval Deniz AVŞAR
10/A

Devr-i Aşk

Gonca aşksız kalsa kime ne
Gözlerinin âfet-i canı yeter
Gamze-î cellat için bir gül
Efrasiyab eşk-i dağlar yüreğimi
Öyle sersem öyle lâl oldum ki
Ben kimim idrak edemez oldum
Cânı cânânın maşuk koynunda
Dilde gam var şimdilik lutf eyle nigar

Şehval Deniz AVŞAR
10/A

RADYO

Saat on bire yaklaştı. Hazırlanmak gerek. Komodinin üst çekmecesinde duran belgeleri de aldım mı tamamdır. Doktor Hanım'a varmak nerden baksan bir saat sürer. Sonra sormaz mı bana neden geç kaldın diye. Doktor Hanım'ı bekletmemek gerek. Hava önceki kışa bakarak daha iyi. Şimdi otobüs geldi, bindim. Şoför yorgunluktan bitmiş halde gözüyor. İçerisi çok kalabalık. Bebekler ağlıyor, insanlar kendi aralarında sohbet ediyor. Şükürler olsun indim o otobüsten. Doktor Hanım beni kapıda karşıyor.

"Hoş geldin Süveyda'cım." diyor.

"Hoş buldum."

Odası her zamankinden daha temiz, ferah. İnsan bu odaya girince bir garip oluyor. Duvarlar bembeyaz, hiç üzerime gelmiyor. Pencereler açık, içeriye sürekli tertemiz hava doluyor. Doktor Hanım soruyor:

"İlaçlarını düzenli kullanıyor musun?"

"Elbette!" diyorum.

Gözleri, gözlerimde takılı kaldı. Şüpheyile bakıyor. Doğruyu söylediğimden emin olmak ister gibi. Gözlerini geri çekiyor. Gözlerim boşlukta takılı kalıyor. Şimdi en can alıcı yerden vuracak.

"Süveyda, bana anlatmak isteğin bir şeyler var mı?"

"Anlatacak ne var ki?"

Cevap vermiyorum, devam ediyor:

"Nasıl hissediyorsun?"

"Yalnız, yapayalnız."

Ne sanıyor bu kadın? İki tane ilaç içeceğim, geçecek mi?

"Her zamanki gibi!" diyorum. Sorduğu soruları geçiştirerek cevap veriyorum. Seans bitiyor. Yine geldiğim gibi geri dönüyorum. Merdiven dairesi rutubet kokuyor. Burnumu tuta tuta tırmanıyorum merdivenleri. Kapıyı açtım. Ev alışık olduğum sessizliğinde. Karşı komşum Zuhâl Teyze radyoyu hiç kapatmıyor. O da benim gibiymiş mahallede öyle dedikodular dönüyor. Gündüzler su gibi akıp giderken geceleri haliyle zor geçiyor. Annemin sesi kulaklarıma doluyor. Ne anlatıyor anlamıyorum. Komşu balkonda ailesiyle güzel bir akşam geçiriyor, görüyorum. Geceleri hep böyle oluyor. Sağa dönüyorum beş yıl öncesi, sola dönüyorum üç gün öncesi. Gündüzleri başa çıkabildiğim her şey geceleyin tutuyor yakamı. Belli oldu bu gece de yatamayacağım. Bir süre tavanı izliyorum, kalkıyorum televizyonu açıyorum. Saat üç, gündüzden kalan programların tekrarı veriliyor. Kalkıp mutfığa giderken aynada görünen yansımama takılıyor gözüm. Bu da kim? Gözlerim uykusuzluktan süzülüyor. Ezan okunuyor. Saat beş, Zuhâl Teyze hala radyoyu kapatmadı. İlaçlarımı artık klozet bile yutmuyor. Sabaha karşı gözlerim kapanıp gidiyor. Kapı sesiyle uyandım. Kapıyı açtım Zuhâl Teyze:

"Kızım, sana patatesli börek getirdim." diyor.

Konuşamıyorum. Bir an afalliyorum. Zuhâl Teyze, beni hiç yargılamıyor. Birkaç şey söyleyebiliyorum sonunda ve kapıyı kapatıyorum. Yürüyüşe çıkmak için hazırlanıyorum. O ihtiyara rastlıyorum, oturuyor bankında bir başıma. O bank onun evi. Kafasını kaldırıp semayı süzüyor, sonra bir damla yaş akıyor usulca gözlerinden. İnsanlar kalabalıkların içinde avutuyor kendini, gülünç... Hepsinin gözlerine çökmüş hüzün ama baksan ağızları kulaklarında. İyi rol yapıyorlar, kendi içimden tebrik ediyorum hepsini. İhtiyarla ben öyle değiliz. Geri dönerken oturuyorum ihtiyarın yanına. Hiç konuşmadan anlaştık. O bana başıyla selam verdi, ben de ona. Uzakları izledik beraber. Eve döndüm, annem karşımda duruyor. Gözlerimi açıp kapıyorum, annem gidiyor. Annem beni arada böyle ziyaret ediyor. Zuhâl Teyze radyoyu hiç kapatmıyor.

KAÇIŞ

Korkuyu Beklerken, Oğuz Atay'ın ilk kez 1975 yılında yayımlanmış olan öykü kitabıdır. Kitabın içinde yazarın farklı zamanlarda yazıp sonraları tek başlık altında topladığı tam sekiz öyküsü bulunuyor. Sekiz öykünün her birinde Oğuz Atay'ı diğer tüm yazarlardan ayıran farklı üslubu ve anlatım biçimine rastlamak mümkün. Kitap, ismini içinde bulunan "*Korkuyu Beklerken*" adlı öyküden almaktadır.

Toplam sekiz tane öyküden oluşmaktadır. Bu öyküler olaydan çok insanın iç dünyasını yansıtan cümleler, iç sesler ağırlıktadır. Okurken insanın kafası epeyce karışıyor. Bunun sebebi, Oğuz Atay'ın insanın iç dünyasını çok iyi tanıyıp bunu cümlelere çok iyi aktarmasıdır. Özellikle *Korkuyu Beklerken*'i okurken "Bunları sadece ben düşünmüyor muydum?" dediğim çok oldu.

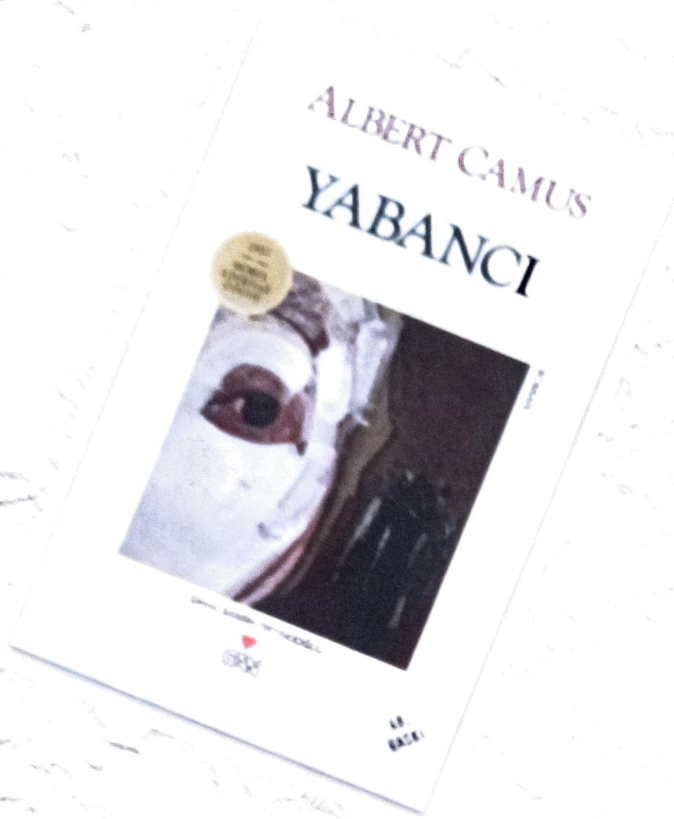
Hayattan bir beklentisi, bir çıkarı olmayan adamın öyküsüdür *Beyaz Mantolu Adam*. Amaçsız, fiziksel ve anladığım kadarıyla zihinsel olarak yıpranmış, dilenerek geçinen biridir. Hikâyenin başından sonuna dek çit çıkarmayan adam dışarıya, insanlara karşı da aynı tepkisizlikle kalmaktadır.

Onunla konuşmak isteyenlere ya da yardım isteyenlere hep sessiz kalıp sadece denileni yapmıştır. Çevredekiler onu yönlendirmiştir. Ta ki sıkılıp bunalana kadar. Öyküde hiçbir isim geçmemektedir. Ne adamın ne satıcıların ne de yoldan geçen ihtiyarın... Sadece insan vardır, farklı davranışlarda bulunan insanlar... En son içinde bulunduğu kalabalıktan kaçmıştır.

"*Unutulan*" hikâyesi, bir kadının eski kitaplara bakmak amacıyla bir gün tavan arasına çıkmasıyla başlar. Kocasının verdiği feneri tek tek tavan arasındaki eşyalara tutmaya başlar. Orada durduğu süre boyunca kadın geçmişine dair bazı şeyleri hatırlar ve düşünceleriyle bunu bize aktarır. En son eski sevgilisi, âşık olduğu adamı görür. Adam ölmüş olsa da kadını hatıralarından onu biraz tanırız. Öykü, baştan sona bir kadını kendisiyle iç hesaplaşmasıdır.

"*Korkuyu Beklerken*" öyküsü ise kaygılı ve ürkek bir adam olan kahramanımızın bir gün eve girdiğinde mutfak rafında isimsiz bir mektup bulmasıyla başlar. Mektup, kahramanımızın daha önce görmediği, hiç aşına olmadığı bir dilde yazılmıştır. Kahramanımız, Oğuz Atay yine hiçbir isim vermemiştir, mektubu bir arkadaşı aracılığıyla öğrenir. Ne anlam taşıdığını öğrenen ana karakterimiz bir korkuya kapılır ve kendini dış dünyadan soyutlar. Asla dışarı çıkmaz ve evde kendi çabalarıyla yaşamaya çalışır. Aslında mektubun hiçbir önemi yoktur. Çünkü adam, mektubun kendi adına önemini bilmeden önce birçok kez dışarı çıkmıştır ve başına bir şey gelmemiştir. Olay tamamen adamın psikolojik olarak kendini korkutmasıdır. Ki bence kendisi de bunu farkında ama işte insan ve bilinç altı. Korkuyu Beklerken bizlerin, hepimizin öyküsü. Öyküdeki "mektup" imgesi, hayatımızda korktuğumuz, bizleri hep bir şeylerden alıkoyan kavramları simgeliyor. Aslında korkulacak bir şey yoktur ama kendimizi korkmamız gerektiğine o kadar çok inandırıyoruz ki yapacak bir şeyimiz kalmayıp kendimiz birçok şeyden mahrum ediyoruz.

Kitapta beğenmiş olduğum üç öyküyü sizlerle paylaşmak istedim. Oğuz Atay ağır bir dil kullanmıştır. Anlaşılması epeyce güç. Ek olarak da bir başucu eseri diyebilirim. Öyküleri anlamak için her seferinde içinden bir tane seçip okumak daha iyi olacaktır.

ALİŞİLMİŞ DUYGULARA İNAT

Albert Camus "Yabancı" isimli ünlü kitabında 'toplumsal değerlerin bireyi baskılaması, suç ve ceza kavramlarının belirleyiciler gibi bazı önemli konuları, sade bir dil ve sıra dışı bir kahramanla işlemiştir. Etkileyicilik, dille değil karakter ve önermelerle sağlanmış, bu nedenle kitap rahat okunabilirken düşündürülen de bir kitaptır.

Kitabın adının yabancı olması bence kitabın kahramanının etrafındaki herkese, her şeye ama en önce kendine yabancı olmasından kaynaklanıyor. Meursault, suskundur ancak çevresinden bihaber değildir, yaşadığı toplumun değer yargılarına uymadığı için toplum tarafından dışlanmaktadır. Hatta Meursault, görünüşte işlediği bir cinayetten yargılansa da aslında toplum değerlerine uymadığı için yargılanmaktadır. Öyle ki avukatı en sonunda dayanamayıp "Bu adamı annesini gömdü diye mi yoksa adam öldürdüğü için mi yargılıyorsunuz?" deme ihtiyacı duymuştur. Adaletin gerçekleşmesinde toplumun değer yargılarının ne denli derin bir etkiye sahip olduğuna dikkat çekiliyor. Hukukun kaynaklarından birinin "örf ve adetler" olduğu kitapta çarpıcı bir şekilde ele alınıyor.

Kitabı okurken aklımdan şu soru geçti: "Verdiğimiz tepkilerin ne kadarı bize ne kadarı topluma ait?" Neredeyse çocukluğumuzdan bu yana bize öğretilen ya da bizim gözlemleyerek öğrendiğimiz tepkiler vardır. Böyle olursa şu tepkiler verilir, bu durumda şöyle davranılır gibi. Meursault da bize öğretilen bu tepkileri göstermediği için yine toplum tarafından yargılanıyordu. Herkesin bir olaya gösterdiği tepki ya da gösterdiği tepkinin oranı aynı olmak mı zorunda? Bir duruma gösterilen tepki, herkesinkinden farklı diye bu, o kişiyi duygusuz mu yapar? Bir olaya duyduğumuz üzüntünün şiddeti bizi iyi ya da kötü diye sınıflandırabilir mi? Artık toplum baskısı nedeniyle duygularımız bile özgün değil. Ama tabii ki bunların hiçbiri Meursault'un süttten çıkmış ak kaşık olduğunu göstermez. Bana göre Meursault'un iyi ya da mağdur etiketleriyle aklanmaya çalışılması değil de yazarın bu karakterle toplumsal değer yargılarına yaptığı başkaldırının anlaşılması önemli.

Düşündürülen, sorgulatan, kısa ama derin bir roman. Umarsız bir adamın ağzından dökülen, hayata dair sarsıcı detaylar içeriyor. Okuyucuya kesif hisler tattıran, Nobel ödüllü bir kitap.

LATENAHİ LA'L

latenahi la'l hayatın çılgın ve kanlı sayfalarında ebediyete sığınmış bi' raksandım. olmayan o

sözler yüzünden harap evlerin karanlık odalarında kayıptım. o zamanlar kimseyi aramazdım.

sormazdım. nedense onlara da bi' sözüm yoktu çünkü gecelerde yazılamayan dizelerin kirliliğinde tanrıyı anımsardım veyahut hayali bi' kadını. bi' rastlantıydı bizimkisi. bi' gece ya da yanılmıyorsam fecre yakın bi' zaman sarhoşlar tekkesinin önünden geçerken hüznü vardı bedenlerimizde, o hüznü bizi boğdu sel sularında. o güne kadar güzeli söyledim hep; nedir, nasıldır diyerekten. karşımda gördüğüm kırmızı ve siyah kumaşlara sarılmış bi' tanrı kadını. eros okları ile vurulmuş gözlerim incizabına kapıldığım tanrı kadınının gözlerine değinceye dek korkak bi' tavşan gibi içim oradan oraya sığıyordu. o anlık bi' buluşma kazınmıştı zihinlere. geçip giden rüzgar süzülüşleri gibi narince uzaklaştık birbirimizden. artık kutsanmıştı *sarhoşlar tekkesi*.

her sabah sekiz otuzda kırmızı çizgili bi' arabanın sesi duyulur tekke kapısının önünde ve her şeye karşı aykırılığı ile aklına gelir, her gün doğumunun ardından söyleyemedikleri: "isyanıma inkar edecek bi' şeylerim kalmadı ve sevmek gibi büyük işlere kalkıştım. artık yorgunluğumun son damlalarındayım. biz böyleyken sen hiç olmak gibisin, hiçbi' şe' olmadığımız o yerde. sen kavganın korkulu kadını yalnız değildik aslında biz. yüreğimize gömülen o *namütenahi* sözler, acı ve vahşi bi' mezar tınısında ölmeye yakın kalplerimizin mezar taşı kafiyesiydi.

"la-

te

na

hi

-la'l

uzak, kopuk ve silinmiş hatıratlardan görünen o payansız şehirde, *bi' tanrı kulu*. yarım kalmış birisi içinde saklı ve üç nokta: *su damlasında hayat*.

ahu.

ma'siyet.

rak.

başka kent,

"ayarılanmış vakitlere ait değildi, saat.

pitoreks bi' tablo da değildi, resimli kitap.

dizelere sığınmış yaralı sözler, umutsuz kadınlar ve adam."

bi' enkaz.

harabeye dönmüş şehrin içinde..

zamansızdı.

bi' duvar kenarında

siyah beyaz resimler.

pencerenin buğulu camında

göçmen kuşlar gibi öylece

kalmış,

durgun bedeniyle.

rüzgar.

hafiften uçurmuş saçlarını

suça bulaşır gibi, sevimsizce.

ve adam.

saklı kuytu köşelerde biriktirdiği duygular paslanmış,

kötü değildi,

manasız bi' hayatın gözyaşındaydı,

bitmeyen kitabın önsözünde

tutukluydu:

- bi' kadının gözlerine.

tanrının işine bak! kelimeler yalnızlığımızı lanetler.'

gece,
kırmızı..
raks edilen çarşamba akşamında,
dilenmiş karanlığına kadınıni.
oysa hiçe sayılan o kanlı gülab bu kadar
adi olmamalıydı,
sevmiş.
sevmek ve kaldırımlar.
aşağılık kompleksi kaldırımlar!
adını anmak için yürüdük ortaçağda,
sokaklar,
kalabalık,
virane kentte.
anafolara sığınmış o anlamsız
tebessümlerde,
tanrıdan yana olan kul.
ulu bi' kır perisine sığınırken,
gözlerince anımsar hayali vücudu gecede.
ahles gözler hıçkırıklar korosu
karanlığında
kuşlar tedirgin o siyah anılarda.
şehir boşlukta,
dalgin ve sessiz.

hecs,
lavli gecenin buğusunda hafâ kalmış
bedende.
kendini öldüren eski saatlerin kısa iğnesi,
aşıyanda geceyi böler çığlıkla
o saatin tik tak sesi
çağırır ölüm oyuncularını:
kalp ve ten.
başlatır asi bi' ma'siyeti.

isyan.!
kırmızı ve siyah gözlerde.
bi' şehri yıkan barutların ahengi,
çağırır tanrıyı.
pusu,
gölge,
misafir can evi.
yerle bi' olan kent,
gözlerce suskun kalp odalarında.

umut serzenişi
iki parmağı arasında çalan kuru otların
ritmi içinde,
tanrı aradan çekilmiş.
bakışmalar dilce susmuş,
bekleyişler sarkaç,
kana bürünen sokaklarda,
gül kokusu karışır havaya.

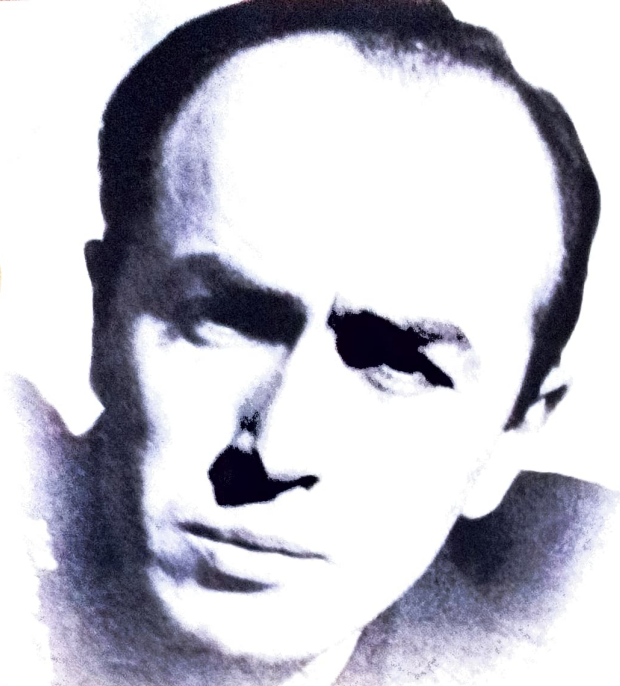
iki tanrı kulu,
kedi sessizliğinde kalır, bi' kaldırım
taşında.
kovalamak.
dilsiz gri bulutlar gök kubbeyi
parçalarcasına söylenir.
o gün,

tesadüfen yan yana gelir:
iki tanrı kulu.
üşüyen kıyafetleri kısık seslerine yansır
ölüme inat gibi yalnızlıkları,
pıhtılaşamayan kan emzirir,
büyütür.
kollar tutuklu o hayali vücuda..

siyah dans.
fitili yakılan o renksiz gecede,
koparır damarı
ve durdurur kalbin ritmini.
ölüm.
bi' anda,
kalkmak,
kaybolmak, düşlerde.
su: uykusuz bırakır rüyasında raks eden
adamı
hayat: yalan ve ihtiras çiçek açmış
yatağında,
-im: hiçbi' anlamı olmayan kelimelere
alınmış,
sın: kalabalık arasında,
yalnız
kadın,
bilmez adamı.

kaçmak.
gül renginde.
oya oya sığınmış
serzenişler,
yıpranan kalpte.
sancılı gecenin gün doğumu kızılığında;
bi' peri güzelliğinde kedi,
kendi benliğine sığınmış bi' manolya
misali.
yüzüne bakmadan ve bi' şey söylemeden
ayrılığı fısıldar;
gözlerince,
gitmiş.
basa basa yürümüş damarlarına,
kırmızıymış.
değil.!

son.
o latenahi gece,
bi' sonbahar tınısı bırakır:
"nokta. noktalandı, geçmişi ve geleceği.."
boynu bükük son sözlerde kavuşmak
ayrılıktı belki.
süregelen hayatın içinde şiir cehennemdi:
yazmak ve kül olmak.
hayatımın çılgın ve kanlı sayfaları bundan
ibaretti.
imtihanlar dünyasında başarılar sizlere...

Edip Cansever Ben Ruhi Bey Nasılım

Ee daha nasılsınız Ruhi Bey?

İyiyim, iyiyim.

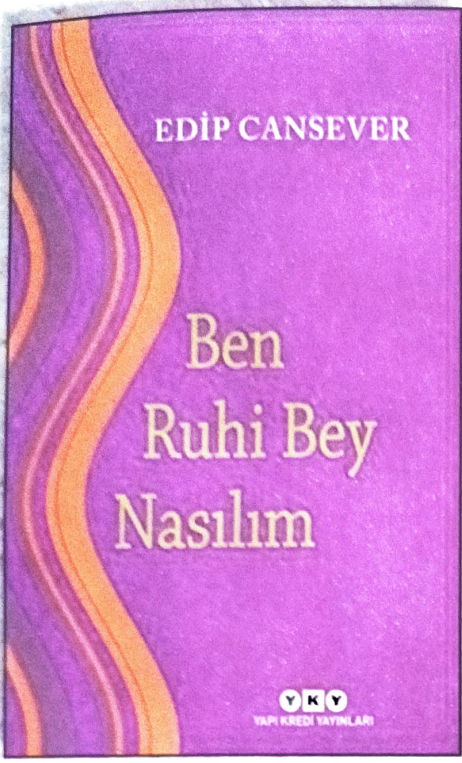
İyiyim, deriz. İyiyim demeyiz ya iyiyim der geçiştiririz. Hatta ölümümü bekliyor olsak bile iyiyim deriz. Bazen de ölmüşsek bile... Ne de olsa herkes biraz ölüdür. Ruhi Bey de biraz ölüydü.

Ruhi Bey'i doğumundan itibaren tanımasak da hayatına bir düğün gününden dahil oluyoruz. Ve kendinden dinlediğimiz üzere düğünün babasına ait olduğunu, annesinin hasta yatağında muhtemelen ölüm döşeğinde olduğunu, babasının ise eve yeni birini bir "üvey anne" getirdiğini anlıyoruz. Olaya bir de Ruhi Bey'in açısından bakarsak muhtemelen annesinin hastalığından dolayı anne sevgisi, ilgisi, şefkatinden mahrum kalmış ve kalacak olan, daha annesini kaybetmeden üvey anneyi kabullenmeye çalışan bir çocuk. Bu küçük çocuğun içinde ne duygu sellerinde boğulduğunu, içten içe ne denli yalnızlaştığını, kendi de dahil herkese ne kadar yabancılaştığını tahayyül edemeyiz. Koca bir konakta tek başına büyümüş, aynı çatı altında yaşadığı insanları, üvey annesi ve babasını, hiç tanımamış ve onları hiç anlamamış aynı şekilde onların kendini hiç anlamadığı, yalnızlık bir başına o bir başına kalan, mutluluk duygusunu hiç tatmamış, kafası bulanık, ruhu bulantıların içinde yüzen bir Ruhi Bey...

Ruhi Bey ve annesi arasındaki ilişkiyi ele almamız gerekirse, duygularını içime işleyen birkaç mısra ile başlamak isterim. "III" adlı şiirden "bir anneniz olsun isterdiniz böyle/ ve belki de sarılıp öpmek isterdiniz onu" bu mısralarda anne özlemine iliklerimize kadar hissedebiliriz. Bu mısraların birkaç satır öncesinde şair, hasta bir kadından öğrenti duygusu ve kaçınma isteğini ön plana çıkarmıştır. Bu hasta kadının Ruhi Bey'in annesi olduğunu varsayarsak annesine karşı ne kadar karmaşık duygular içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu hasta kadına öğreti ve kaçınma duymasının sebebi belki de ona karşı duyduğu sevginin karşılığını almasında hastalığın buna engel olmasıydı. Ve o kadının acılardan sıyrılmış sevecen, durgun, sade yüzünü gördüğünde belki de orada acele bir karar verirdi ve bir annesi olsun isterdi böyle ve belki de sarılıp öpmek isterdi onu. Bu küçük çocuk için adeta iki kişi gibiydi annesi. O hasta kadın ve sevecen yüzlü annesi.

Ruhi Bey ve babası arasındaki ilişkiye bakarsak şiirlerde baba ile pek karşılaşmayız. Ama nesnelere arası çok iyi olan şairimiz Edip Cansever babayı birkaç nesneye gizlemiştir aslında. Ruhi Bey'in ağzından dilediğimiz "Bir Düğün Günü ve Sonrası" adlı şiirde "Duvarda rengarenk bir kırbaç koleksiyonu" dizesi ve "Düşüyor Ölümünü Ruhi Bey" adlı şiirde "Ve babam elinde gümüş kırbaçla" dizesine baktığımızda Ruhi Bey'in baba betiminin "kırbaç" ile özleştirdiğini görürüz. Buradan da babanın şiddete eğilimli, ezici bir yapıya sahip olduğunu söyleyebiliriz. Yine babanın işlendiği nadir yerlerden olan "Bir Çiçek Sergicisi Der ki" adlı şiirden "Üryani eriği gibi gözleri vardı/Çizmeleri kamçısı" mısralarında da babanın mizacını kafamızda canlandırabilir ve yine "kamçı" kelimesinden de yukarıdaki çıkarımları yapabiliriz.

Anne ve babasıyla ilişkilerini ele aldığımızda bu çocuğun mutluluk nedir bilmeyen bir çocuk olduğuna şaşırıyoruz. Ne denli yalnızlaştığına da. Yapayalnız, karmakarışık, dünyaya yabancı en çok da kendine yabancı bir genç iken her zaman ki gibi limonlukta uzandığı bir öğle günü üvey annesini buldu yanında.

Bu yakınlık onun zaten içinde yaşadığı varoluşsal sancıları kat be kat arttırdı. Üvey annesiyle yaşadığı bu cinsel yakınlıkta Ruhi Bey kendini kaybetti, kendini buldu. Psikoterapist Esther Perel'in "**Erotik yakınlık insana hem kendini buldurur hem de kendini kaybettirir.**"

sözünü Ruhi Bey "Bir biçim değildim sanki, bir nesne, bir şey değildim." "O her şeyi ben ilk defa gördüm."

"Sayısız gözlerim vardı/ ilk defa vardı" şeklinde ifade etti.

Aynı zamanda mısralardaki esrime halini adeta yaşıyoruz. Şair Edip Cansever öyle bir yazmış ki mısralar okuyucuda uyuşturucu etkisi yaratıyor, kendinden geçme halini karakter ile birlikte yaşıyoruz. Bu yakınlıkta sonucu genci bütün hislerden ve düşüncelerden daha kuvvetli duygular idaresi altına almıştı şimdi. Ruhi Bey "**Ne sevgi ne nefret, önceleri bir şey duymadım**" dese de "**Sadece gelsin istedim/uyanık bekledim/gelsin istedim**" mısralarında ki arzu duygusunu göz ardı edemeyiz. Yalnızlığını biraz da olsa azaltan, onu çokta aşınası olmadığı bu dünyadan biraz da olsa çekip götüren bu cinsel deneyimi bir kere yaşaması onu çokça arzulamasına yetmiştir. Ne sevgi ne nefret bir şey duymadım dese de Ruhi Bey'in bu arzu

duygusunu en iyi aşk ile açıklayabileceğimizi düşünüp bir alıntı yapmak isterim. Schopenhauer'e göre aşkın temeli cinsel içgüdülerimizde yatar ve yine Schopenhauer'e göre "Cinsel birleşmedeki esrime hali. İşte bu! Her şeyin gerçek özü ve nüvesi bu, varoluşun amacı ve hedefi..." Zaten bir arayış içinde olan melankolik karakterimiz Ruhi Bey'in kafasının içinde durmaksızın geçen cümleler gibi bu sözcükler "Her şeyin gerçek özü ve nüvesi, varoluşun amacı ve hedefi..."

Bu yaşantı Ruhi Bey üzerinde önemli ve etkili yaralanma belirtileri bırakmıştır. Travma olarak da adlandırabileceğimiz bu yaşantı sonucu ortaya çıkan psikiyatrik belirtilerin birçoğunu Ruhi Bey üzerinde gözlemleyebiliriz. İlk olarak yeniden yaşama belirtilerine bakarsak- yani kişinin travmatik olayı elinde olmadan tekrar tekrar anımsaması, bazen olayı yeniden yaşıyor gibi hissetmesi, olayı hatırlatan durumlarla karşılaştığında yoğun psikolojik sıkıntı duyması- şiirlerde çokta açık belirtmese de bazılarını yorumlayabiliriz. Meyhane patronunun dediği gibi "Ruhi Bey uzaklara bakar/ Sanırsınız ki işte çok uzaklarda bir Ruhi Bey daha var/ Bana öyle gelir ki durmadan geri çağırır onu" işte bu çok uzaklardaki Ruhi Bey şu 16 yaşındaki sarışın, yalnız, kafası karışık Ruhi Bey olabilir mi? Durmadan geri çağırır onu limonluğa, o güne. Peki ya Anjel? Ruhi Bey neden dükkânın önünde durur öylece izler Anjel'i. Ruhi Bey ne görür Anjel'de, kimi görür? Bunu bilemiyorum ama tahminlerim Anjel'in Ruhi Bey için geçmişinden izler taşıdığı ona bir şeyler hatırlattığı yönündedir. Diğer bir belirtiyeye bakarsak kaçınma-kültleşme belirtileri -kişinin olayı hatırlatan yer, durum ve olaylardan kaçınması- Ruhi Bey kaçınma ile de kalmıyor pek yok olmasını istiyor ateşe veriyor limonluğu, yerle bir ediyor konağı hiç olmasın gibi istiyor o yerler. Sanki limonluk yanınca içindeki yaşantılar da onunla eriyip gidecek gibi.

Ruhi Bey'in üvey annesine duyduğu tutkulu aşk ya da siz buna arzu diyebilirsiniz, kendi içinde bazı komplekslere yol açar. İsmi Yunan mitolojisindeki bir karakterden alan Oedipus Karmaşası diğer adıyla baba sendromu olan bu psikanalitik kurama göre Ruhi Bey'in baba sendromunda bir karakter

olduğunu söyleyebiliriz. Üvey annesine duyduğu aşkın sonucu; babasının yerine geçme isteğinin saplantılı hale gelmesi ve zaten babasından şiddet gören bu gencin babası tarafından iğdiş edilme

korkusunun depreşmesi gerçekleşen olası durumlardır.

Kitabın ön sözünde okuduğuma göre: Şair, Yerçekimli Karanfil kitabında "bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası" biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar. Bu kitaptaki karakterlerin de tam bir Cansever karakterleri olduğunu söyleyebiliriz. Melankoli, sıkıntı, uyumsuz, bulanık, bulantı, bağısızlık, umutsuzluk, yalnızlık gibi ruhsal öğeler hemen hemen kitaptaki tüm şiirlerde egemendir. Aynı zamanda kitaptaki yan karakterlerde sonsuz bir bıkkınlık ve monotonluk vardır. Cenaze kaldırıcısı Adem veya otel katibi için ne kadar monotondur hayat. Hele otel katibi gün nedir bile bilmez. Sıkıntıyı buruşuk bir iç çamaşırını gibi saklayan Ruhi Bey'in ve yan karakterlerin varoluşçu bir karakter olduğunu ve Edip Cansever'in şiirlerinde de varoluşçuluk akımının etkilerinin bulunduğu söyleyebilirim.

BEYAZ MERMER

Güneş İstanbul semalarındaki yerini karanlığa bırakmaya hazırlanırken sokak lambaları aydınlatır o yüce kentin kaldırımlarını. Yavaş yavaş ışımaya başlar boyası yer yer dökülmüş evlerin pencereleri. Perdeler çekilir ve ev halkını tatlı bir bekleyiş sarar. O pencerelerin çocukları onlara getirilecek koca koca paketlerin hayalini yaşar. İnsanlar yorucu bir günün ardından yuvalarına çekilir. Yılın hiçbir saati yalnız kalmayan sokaklar yalnızları ağırlar bu saatlerde.

Derken yavaş yavaş yüksek ökçeler ve lüks iskarpinlerin sesleri yankılanır dar yollarda. Bu mesai gün ağarana kadar devam eder. Ve her gün vazifesini eksiksiz yerine getirir duvar dipleri. Bazen kimsesize yuva, bazen yürüyemeyecek vaziyete gelmiş ihtiyara dinlence olur. Bir köşe başından çıkıverir düşüncesiyle insanların çekindiği köpekleri besleyen bir yumurcak ilfa ki bulunur. Hiç usanmaksızın hep aynı vakitte şu yollarda adımlayan biri vardır ki buralar ona pek aşınadır. Bileklerine kadar uzanan paltosuyla başlı başına siyahlar içindedir ve görenlerin yüreğine korku salacak cinsten bir yürüyüşü vardır. Ancak bu saatlerde kimse kimseyi ayıplamaz. O da rahat rahat geçip gider insanların arasından. Arada sırada altından geçtiği sokak lambaları gölge düşürür kirpiklerine, ışısız kalan gözleriye karanlığa inat şekerleme bekleyen afacanlar gibi ışıl ışıldır. Hafifçe başını kaldırdığında hatıra dolu çizgileri belirginleşir. O an karşıdan gelen kişi tatlı bir gülümsemeyle karşılaşır. Yeni yeni ağaran saçlarını beresiyle saklar çoğu zaman. Kim bilir? Belki de onu böyle görmesinden çekindiği biri vardır.

Tanıdık, tanımadık birçok suratla karşılaşır. Bazen bir baş selamıyla uğurlar önündekini, bazense fark edilmediğini anlayıp ses çıkarmadan uzayan kaldırımda gölgesiyle yarışa girer. Arada o geçer öne arada gölgesi. Kimisi yalpalaya yalpalaya gelir de iki - üç kuruş isterse çekinmez cebinde ne varsa çıkarır bir çay parası ayırıp gerisini yeni sahibine teslim ederdi. Hoş yeni sahibinde de pek uzun kalmazdı lakin önemi de yoktu.

O yol bitmek bilmeseydi, bacağında takat kalmasa dahi yüz ifadesi hep aynı kalırdı. Bilirdi ki o yol imtihanı ilan edilmişti yıllar önce. O da çekinmeden kabul etmiş ve sözünü eksiksiz yerine getirmişti bunca zaman. Ne zamana kadar sürer bu durum? Herhalde ömür yettiğince belki dizleri tutmayana kadar. Ona sorsanız imtihan kelimesini tercih etmezdi. Sınanmak bu muydu ki? Kıyısına jilistiği beyaz mermere dayanıp doğan güneşin iç ısıtan kızılığını seyretmek onun için bir ceza olamazdı çünkü.

Kül

Yanıyorsun.
Dedin ki:
Bu yaptığımız götürür belki
Bedenlerimizi Cehennem'e.
Fakat arayacak ruhlarımız
Hep birbirini.
Yanıyorsun bu yerde.
Sönmeyecek kadar güçlü alevlerin.
Bu alevlerden aldım nasibimi...
Saat 09.30...

Yanıyorum,
Yakıyor tüm ruhumu
İki kol, iki bacak sahibi olma korkusu...
Alevlere karışıyor,
İplikten bağlarımın kopma korkusu.
Yanıyorum korkunun esaretinde
Titriyor, can çekişiyor ruhum
Bu korkudan.
Saat 11.12...

Yanmıştı,
Yarattığı düşüncede.
Hayıflanmıştı,
Kullarının itaatsizliğinden.
Gözleri,
Dönmüştü çürümüş vişne rengine.
Yanmıştı O da,
Yalnızlık dolu düşlerinde.
Saat 12.42...

Yanıyoruz,
Öğrenmişti Tanrı tüm olanları.
Öfkesiyle yakmıştı...
Hapseti ruhlarımızı eksilmiş bedenlere.
Koydu ikimizi,
Bilinmezlikler mabedine.
Ruhlarımız aradı bir müddet
Kalan yarılarını.
Sonra, sıklıdı onlar da...
Kül olduk
Saat 15.06...

Küllerden tekrar ateş olmayı,
Arzuladık, sonsuzluğa uzanan bu yerde.
Kül yanar mıydı tekrar?
Denedik.
Demiştik ki:
Ayrılmaz ruhlarımız.
Buluşur hep düşler evinde.
Fakat geriye kalan "biz"den,
Sen, ben ve
Acımasız hatıralar...
Yarım kalmalıyız,
Ayrılmalı yolları ruhlarımızın.
Bu mavilikler,
Nokta nokta boyanmalı siyaha.
Olmalıyız başka bedenlerin esiri.
Kül olduk,
Bu cezanın esaretinde.
Çıktı yolculuğa küllerimiz
Sert bir rüzgarla.
Saat 21.45...

TEMEL

Dalgalar, çarpıyor kıyıya. Hayır... Çarpmak değil bu dövüyor kıyıyı. Evet, şüpheyeye mahal yok. İçeri kadar giriyor sesi. Üstelik iki kulağımı birden kapatsam dahi dalgalar eşliğinde savrulan çakılların sesini işiteceğime eminim. Hakikaten o cephenin hali neydi öyle. Dönemin en şatafatlı gazinolarından birine girdiğimi, şuh kadınların bozuk Türkçesinden ve kaliteli tütün kokusundan anlamıştım. O an, bu sıralar -hekimimin emri üzerine - bıraktığım sigaranın bende özlem uyandırmasını beklerdim lâkin şaşırtıcı şekilde genzimi yakan dumandan tiksinişmiştim. Birden içimde vuku bulan kaçma isteğini, nihayetinde bastırduğimde usulca başımı mavisini siyaha teslim etmiş, ayın altında yer yer ışıldayıp karararak denize çevirdim ve gazinonun temelini sarsışını seyrettim bir müddet. Sırtlandığı cennet her gün birbirinden şaşaalı müşterilerine ev sahipliği yaparken o, afakını saran her daim soğuk ve acımasız düşmanla mücadele ediyordu. Her gün bir parçasını kaybediyor, kendi vücudundan kopan parçalar bile düşman kesiliyordu ayrıldığı bedene. İşte böyle... Hissettirmeden yalnızlaştığını hissediyordu.

Şimdi oturduğum masanın bir ayağının daha kısa olduğunu fark ediyorum. Şuraya bir kâğıt parçası sıkıştırırsam iyi olacak. Ancak takatim yok. Nereden çıktı bu his birdenbire. Öylesine dayıyorum dirseğimi eksik masaya üstelik yavaş yavaş dolmaya başlamış üzeri. "Yemek istiyor musun?" diye soran yok tabi. Kulağım aşına olduğu sesin kaybolduğunu dillendiriyor kendi kendine. Gözlerim istemsizce çatlamış pencereye kayıyor. Kendimden şüphe ediyorum. Yanıldım mı? Nasıl olur? Etrafıma bakıyorum. Güzel kadınlar ve dünyanın sahibi gibi bakan erkekler. Yanılmış olmamın imkânı yok. Gözlerim tekrar pencereyi buluyor. Ne acayip! Onca lüksün içinde bu cerih pencere... Fark ettiler mi acaba? Belki de bilerek oturtular beni bu masaya. Üzerimde geziniyor gözlerim. Yetersizlik düşüncesi çoktan hakimiyeti altına almış bedenimi. Ceketimi çıkarıp sandalyeme asmalıyım. Gömleğimde leke yok. Üstelik daha rahat görünürüm. Derhal çıkarıyorum ceketimi ve asmak için hafifçe dönerken masadaki diğer sandalyelerin boş olduğunu görüyorum. Gereksiz çabalıyorum. İnsan yanında biri olmadan neden gelir ki böyle yerlere. Şu an kaybolsam ne iyi olur. Şu adam bana yan yan bakıyor. Hemen pencereye dönüyorum. Ceketini asmayı unuttum. Doğru ya vazgeçmiştim. Elime ağırlık yapmış oldum. Tekrar dönmek istemiyorum. O adamın bakışları şakaklarımı terletiyor. Tekrar giymek de olmaz, kalkıyormuş hissi uyandırır. Kalksam o vakit, hem kurtulurum. Olmaz önümdekilere dokunmadım. Sonra neme lazım korkak atfederler. Bu arada ufka doğru bir tül gibi uzanan denizi görüyorum. Azgın dalgalar bile çevresine gözdağı veren o değilmiş gibi dinginleşmiş. Hiç sakinleşecek gibi görünmüyor. Süt liman olmuş. Temel de rahat etmiştir artık. Ancak çok uzun sürmez bu sessizlik.

Her geçen gün yalnızlaşan temel ilk defa üzerinde yalnız birini ağırlıyor olmalı. Bu umulmadık hadise karşısında garip müşterisini merak etmiştir belki de. Deniz de böylesi olaya ilk kez şahit oluyor olmalı. O da dumura uğramış gibi. Sessiz, sakin olacakları izliyor. Merak buyurmayınız pek uzun kalmam. Şu lanet adam kalksa ben de kalkacağım. Üstelik ceketimi bile almadan. Giymek hiç içimden gelmiyor. Adamın bakışları hala üzerimde. Bakamıyorum ama hissediyorum. Önümdeki meze tabağını kafasına geçirme isteğiyle tutuşuyorum. Ne derdi var bu adamın. Yemek parasını bana ödetme niyetinde mi yoksa? Olmaz! O kadar param yok. Karşımda hissettiğim hareketlilikle oraya bakıyorum. Adam bana doğru geliyor. Ayakkabılarını yeni boyatmış belli. Nefret ediyorum şu ayakkabılardan. Benimkileri ona fırlatıp kaçsam mı? Buralarda pek tanınmam nasıl olsa. Derken masamın başına geliyor. Şakaklarım terliyor. Bir hayli terliyor, çeneme doğru aktığını hissediyorum. Kaç! Kaç! Kaç! Lakin nasıl olur, ne derler arkamdan? Adam elini uzatıyor. "Selamünaleyküm hemşerim." Derhal adamın omzuna çarparak kaçıyorum. Arkamdan bir şeyler söylüyor ancak duyamıyorum. Lanet adam ne vardı gelmeseydi? Hızla çıkıyorum binadan. Elimden geldiğince hızlı yürüyorum. Lanet adam! Lanet adam! Denizden olabildiğince uzak duruyorum. Sen de pissin en az o adam kadar. Elimde ne var? Ceket? Lanet ceket sen de pissin. Ceketini fırlatıyorum rastgele bir yere. En yakın köşeden dönüyorum. Bu ne kalabalık! Neden herkes o adam gibi geliyor üzerime. Bacaklarım titriyor. Olanca kudretimle arkama dönüyorum. "Koş!" diyor bir ses. Hay hay... Hızıma hayran kalıyorum. Aniden parlayan ışık gözümü alıyor hemen ardından tanıdık bir gürültü kopuyor. Yakından mı yoksa uzaktan mı geliyor bu ses. Kıl payı bir çığlık işitiyorum. Kim tutuyor elimden? Doğru ya ben yalnızım. Öyleyse elveda diyelim mi?

Sihir (I)

Seni düşlerken aldığımda kalem elime,
Bu bir sihir olmalı!
Kalemimin ucunda deniz köpükleri
Bir uçurtma süzülüyor yansımasında
Sonsuz huzur yayıyor rüzgar eserken
Gökyüzü özgürlüğüne kavuşuyor
Kuşlar ilk defa kanatlanıyor
Sanki güneşin tüm umudu,
Kalemimin ucunda birleşiyor.

Damla YENEL 10/E

Umutsuzluk (II)

Aynı kalem elimde,
Bu bir şiir olmalı.
Dalgalanmıyor deniz, durgun.
Uçurtma yerde,
Rüzgar, sadece çocukları üşütüyor
Gökyüzü tutsak, sabıkalı kuşlar.
Ya mürekkebi bitmiş,
Ya da kalemim artık
seni yazmaktan uzak

Damla YENEL 10/E

YEDİNCİ SANAT ÜZERİNE SÖYLEMLER

Mesut SÖNMEZ
Yönetmen

Sinema hayatın gerçeklik yansımasıdır. Yaşayabileceğimiz ve yaşayamayacağımız her senaryo bir olasılıktır. İyi veya kötü olmayı tercih etmek, yaşlanmak, ölmek, düşlemek, özlem duymak her ne kadar kendi elimizle oluşturabildiğimiz şeyler olsa da iletişim ve bu iletişim sonucunda doğacak hisler tarafından var olurlar. Sinema sanattır, iletişim kurmanın bir sanat olduğu gibi. Var olma sanattır. Hiçliği, gözler önüne serip bunun varlığıyla hoşnut olma sanatı. Gerçekliği yaşatan filmler görebilme aşkı ile yapıtutuşurken düzeni bozmayıp aynı şeyleri izliyoruz. Bu tekdüzelik yalnızca izlediklerimizle de kalmıyor. Konuştuğumuz kelimeler aynılaşıyor. Hisler kalıplara yerleştirilip donduruluyor. İletişim rafa kaldırılıyor ve tozlanmaya mahkûm ediliyor. "Uç Renk" serisinin "Mavi" filminde Julie diyor ki: "Artık yapmam gereken tek bir şey olduğunu anladım. Hiçbir şey... Ne mal mülk ne hatıralar ne arkadaş ne aşk... Bunların hepsi bir tuzak."

Filmin yönetmeni Krzysztof Kieslowski: "İnsanları birleştiren o kadar çok şey var ki. Senin ya da benim kim olduğumuz hiç fark etmez, senin dışın ya da benim dışım ağrıdığı anda aynı acıyı duyarız. İnsanları birbirine bağlayan duygulardır çünkü 'sevgi' sözcüğünün anlamı herkes için aynıdır, 'korku'nun ya da 'acı'nın da. Hepimiz aynı şeylerden aynı şekilde korkarız" diyor.

YEDİNCİ SANAT ÜZERİNE KÜÇÜREK BİR RÖPORTAJ:

İlahi bakış açısının eserler üzerindeki etkisi sizce nedir?

İlahi bakış açısı, daha önce de bolca üzerinde durduğum bir konu olduğu için artık bir iş üzerinde çalışıyorsam kurgusuna göre bir liste oluştuyorum, özellikle kendimi ikna edebilmek adına. Sonuçta bazen ben de bu hâkimiyeti göstermek isteyebiliyorum ve bana, hala vazgeçmesi zor bir durum gibi geliyor. Genelde Edebiyat kurmacalarında karşıma çıkıyor bu durum, bilgelik derler ya hani buna, aslında öyle hissetse insan, her şeyin kontrolünü istemesi, bilgisine sahip olması bir yana, bana kalırsa artık roman da yazmaz, film de çekmez sanki. Bence bu ilahi bakış açısı olayı bilmediklerimizin merakından kaynaklı ortaya çıkıyor ve sağlıklı gelmiyor. Sanki bildiğimiz ve bilmediğimiz her şeyi ona söylettiğimiz zaman bu meşru olacak gibi.

Ayrıca artık, bunu kullanan yazarları okurken, güzel zaman geçirdiğimi de söyleyemem, tabii ki onlardan hala öğreniyorum. Tolstoy'un Savaş ve Barış'ını iyi bir örnek olarak ele alırız. Birçok açıdan da öyle. Ama yazar da olsan okuyucu da olsan öğrendiğin onca şeyle birlikte, biraz da merak istiyorsun, bir bilginin dizinin dibine oturmayı değil. Ya da tarihe objektif kalamayan bir dedenin... Örnek bir liste olabilir bu. Okuyucu, Ayşe'nin hayatında seni neden görsün, bundan okuyucuya ne? Ali'nin ilk öpücüğü sana değilse, ne işin var bu iki aşığın arasında, Ayşe'nin dudaklarından o dutun tadını sen aldıysan, Ali'nin ne işi var bu romanın sayfalarında, bahsettiği tadı ona sen verdiysen nedir alıp veremediğin bu aşıklarla?

Ali'yi o karlı akşam üzeri eve sen bırakmadın, o vahim kazada ölen de sen değildin, öyleyse Ali'nin annesini ve kabuslarını artık rahat bırak!

Ali ve Ayşe'nin hayatlarından çıkma zamanın gelmedi mi? Kabullen artık, sen sıçramadın o uykudan.

Bu benim işime yarıyor ve metnin en son haline bu telkinleri dikkate alarak ulaşıyorum. İşe yarıyor bence.

Sinema sanat ilişkisi üzerine düşünceleriz neler?

Bugün her yeni fikrin, bir şeyler için yapılan yorumların desteği ve o fikre kaynak olmasıyla ortaya çıktığını söyleyebilirim. Sanatta yeni olan yaklaşımların birçoğu, durumlara, olaylara ya da geleceğe dair vadedilenlere tepki olarak farklı dönemlerde yeniden tanımlanmış zaten. Avangart gördüğümüz sanatçı, bir dönemini sadece dekoratif ya da çerezlik işler yaparak geçirebiliyor. Ama örneğin, bir dönemin de yıldızı olabiliyor ve bir bakıyoruz ki "Cinema Püre" diye bir şey ortaya çıkıyor, bu dönemde sanat için ciddi çabalar gösteriliyor daha doğrusu sanatın tanımlanabilirliği açısından ciddi bir emek var: Hatta Dulac sinemayı, edebiyattan ve birçok görsel sanattan arındırılmış bir şekilde ele alabilirsek duru olana ulaşabileceğimizi söylüyor. Bu, sanki biraz "yapılmak istenen işin, tek başına bırakılması ve kendi unsurları içerisinde (hareket ve atmosfer) biçimlenmesine izin vermek, sinemayı sanata o ölçüde yakınlaştırır" demek. Bu zaten, 1900'lerin başında yine bir grup insanın yaklaşımı ile süregelen bir hareket. Ee zaten sinemanın da elle tutulur işleri o tarihlerden itibaren ortaya çıkmaya başlıyor. Yani aslında sinema en başından beri sanat için yapılan bir hizmet hareketiydi. Peki, madem bu kadar ayrıcalıklıydı da neden Sinemayı, fotoğrafı sanat için bir üretim alanı olarak kabullenmek, 1900'lerin sonlarını buldu? Sinema o kadar önemliydi ki 19. yüzyıl için sanayi devrimi neyse, 20. Yüzyıl için de sinema oydu. Ama gel gör ki sanayi devrimi, zararı, şiddeti bol ve uzun süren savaşları da beraberinde getirdi bu da sinema için bir şanssızlık bana göre. Saf olana ulaşma isteği bu noktada direncini yitirmeye başladı. Doğduğu yüzyılın şiddeti ancak tüm bunlardan sonra ona izin verecekti. Mesela Fransa, güncel sanata bu hâkimiyeti, 1940 sonrası (savaş sonrası) işleri ile elde etti. Yani temelde sadece sanat için doğan sinemaya, beşeri sorunlardan dolayı bir türlü sıra gelmedi. Aslında bunlara destek için Alain Resnais'in Hiroshima'sını önerebilirim

Bir röportajınızda hislerinizin anlaşılmasından çok, görülebilmeyi istediğinizi söylemişsiniz. Oluşturduğunuz eserlerin görülmesi sizin için ne ifade ediyor?

Benim olmamakla birlikte, hislerin anlaşılabilmesi için görülebilmesi gerekiyor önce, tabii çok kolay olmamalı. Yani bu izleyicide ve okuyucuda biraz güven problemi yaratabilir. meselâ sanat filmi diyorlar ya, aslında bunu söylerken birçoğu ne tanım yapabilir ne de anladığını anlatabilir. Yani aslında hemen anlaşılır olmayan şeyler genelde çekici olur malûm, bunu deneyimleyen birkaç kişi varsa eğer, bu bir gizem halini bile alabilir.

İşin sonunda da başlıca yorumlar bir araya getirilip sonuç olarak yine sorulara "sanat filmiydi" diye cevap verilir. Yani yine göreceli olarak kalıyor. Ben de görünür olmaktan biraz bunu kastediyorum, benimle ilgilenenlere güveniyorum ve kolayca anlaşılabilir işler yaparak onları hafife almak istemiyorum. Ve eğer bir sonuç varsa işin içinde başlarken ne vardysa ellerinde, bütün o kafa patlatmalardan sonra yine başta olana ulaşılmış istiyorum. İşin sırrı varsa ona basitle ulaşmak daha kolay aslında. İnsan kendi merakını giderince tatmin oluyor, bunu da bir şeyleri görebilirse, bulabilirse elde eder öyle değil mi, yoksa ne yaparlar benim hislerimi.

Sinema çarpıtılarak anlatılmış bir gerçeklik midir? Gerçeklik ayırt edilebilir mi?

Sinema çarpıtılmış gerçekleri öne çıkarabilir, aslında net bir cevap vermem zor buna. Cevabım bir tanım da değil üstelik. Sinema için zorunlu bir gerçeklik olduğunu söyleyebilirim, yani orada dönen her şey sonuçta bir tasarı ve o tasarıya tutunmak ya da hayatını üzerine inşa edebileceğin bir şeyi yakaladığına inanmak bana uzak bir şey. Zelig'i bilirsin bana göre bunun doruk noktası bu sendromdur. Bir insan en fazla, hayali bir belgesel karakterinin gerçekliği kadar bir şeyleri çarpıtabilir bence. Eğer şanslıysa da pratik edilen gerçek hayatta, ona bir uçak kullanma şansını verecek başka delillerle de karşılaşabilir. Yani ancak bir Zelig kadar çarpık olunabilir, o da bir sendrom olarak kaldı zaten, biz ondan fazlasını beklerken :) Ya da ben henüz ayırt edici farkları göremiyorum. Bilemiyorum, net değilim.

Varoluşçuşu bakışın sanata ne tür katkıları olabilir?

Sinema varoluşçular sayesinde bu noktaya gelebildi. Adı ile nihai görevi, sanki nakledilmiş birbirlerine. Fantastik olanı da ölüm tokadını atanı da varoluş diye söyleniyor, yani "Yedinci Mühür" bir altın kemer taktıysa sinemaya, "2001-A Space Odyssey" de adını yazdırdı o altın harflerle. Sinemanın altın çocukları varoluşçulardı anlayacağınız. Ufak bir derdin varsa, biraz da mecalin varsa anlatmaya, iş zaten dile geliyor tabii bahsettiğim şeyler tamamen romantik bir pencereden bakıldığı haliyle. Sanat ile ilişkisini dahil etmedim buna. Tamamen duygusal bir noktadan baktım şu an buna. Tam anlamıyla buna gelmeden önce epeyce okumak ve anlamak gerekiyor, sinema sanatında sinemanın sonu ve başlangıcı hakkında kafa yormak lazım. Varoluş bu arada sorgulanıyor malum.

Günümüz sineması hakkında bir beklentiniz veya ileriye dönük olumlu düşünceleriniz var mı, varsa bunlarneler?

Açıkçası politik işler sevmiyorum sinema için. Ama iyi işlerin büyük bir kısmı onlardan oluşuyor. Günümüz sineması politik işlerden, deneysel olandan vazgeçmezse hala yenileniyor diyebilirim. Sinemanın iş birliği yapmak gibi bir misyonu olmamalı. Hiçbir dönemde yapmamalı, ataları, anaları itaatsizlik üzerinden yükselmiş bir disiplinden bahsediyoruz. Ama biraz kişisel bakacak olursak günümüz sineması, henüz benden bir şeyler beklediğini bana iletmedi. Ben de ondan bir şey beklemiyorum kendi adıma. Ortada bir yerde buluşursak ne ala. Yoksa ucu bucağı ne olur, kim ölür kim kalır, ona da takılmıyorum pek. Benim çok iş yapmam lazım, günümüz sinemasına mı mal olur, geçmişimiz sinemasına mı onu da bilemiyorum :) Çok iş yapmalı, bu önemli.

Bu güzel ve entelektüel sohbet için teşekkür ediyor, "yedinci sanat"a katkılarını merak ve heyecanla bekliyoruz.

Elif Göksu DOĞAN
10/B

BAŞLANGIÇ (INCEPTION)

Eleştiriye başlamadan önce film hakkında küçük bir fikir akışı sağlamak amacıyla kendi kendi düşüncelerimi belirtmem gerekiyor. Öncelikle film, Nolan'ın(1) diğer filmleri gibi bir saheser ve insan bilincindeki akışı ve zamanın kırılmasını çok iyi işliyor ancak yeterli düzeyde bir eşeleme ile aslında bu filmdeki derin psikolojik tahlilleri ve felsefi bakış açılarını bulabilirsiniz. Bununla birlikte filmi üç başlıkta incelememiz bizim için daha iyi olacaktır.

Herkes yabancı mı?

Bu soruyu sormamızın sebebi film içerisindeki totemlerin düzenli olarak birlikte çalışan ekip içerisinde bile aslında hep gizli tutulması. Ayrıca filmdeki herkes birbirinin zihnini dolaylı yoldan keşfetse bile hiç kimse asla birbirleri hakkında bir bağlantı bulamıyor. Bu da aslında iç içe olan bu ekibin aslında birbirleri ile olan ilişkilerini sorgulatıyor bize. Filmin başkahramanı Cobb, kendisi eşini kaybetmiş ve yaptığı yasadışı iş sebebiyle çocuklarına kavuşamayan birisi. Halyle zihnindeki rüyalarında genellikle çocukları ve eşiyle karışıyoruz. Ancak meslek geçmişi, kimlerle çalıştığı veya yaşadığı gibi sorular veyahut bu işte hep yanında olup onu destekleyen diğer karakterler zihni içerisinde pek yer tutmuyor. Bununla birlikte aslında Cobb büyük bir acı içerisinde, gerçeklik ile bağıni koparmış ve büyük bir yalancı. Gerçeklik ile bağıni kopması ve yaşadığı yoğun baskı bize Cobb'un bilinçdışı (2) istek durumunu gözler önüne seriyor. Cobb zamanın ve yalnızlığının içinde kaybolmuş, benliğini ve zihnini sürekli sorgulamış birisidir. Güçlü kişiliği, girişimci zekâsı ve iş bitiriciliği onu yeterli bir dahi gibi göstermekte aynı zamanda tüm işleri ve sorumlulukları kendinde toplamayıp işinde en iyi olan uzmanlara vermesi kendisinin çok iyi bir de lider olduğunun kanıtıdır. Ancak yaşadığını göstermiş olduğu depresyon ve bipolarite(3) - kaldı ki bunu ikinci başlıkta da işleyeceğiz- onun gerçeğe kavuşma arzusu kadar ondan kaçma isteğine de sebep oluyor. Ayrıca film içerisinde kimseye açmadığı sırlarını yine filmin içerisindeki karakterler bencillik olarak algılasa da aslında Cobb'un isteği daha farklıydı. Kendisi en çok değer verdiği insanı-eşini- bu işte kaybettikten sonra sorunun işte veya sistemde olduğunu düşünmeyip kendinde aramaya başlamıştır. Bu da çevresindeki insanlar için bir koruma kalkanı oluşturmuş, onları acıdan korumanın yolunu kendisinden korumakla karıştırmıştır. Bu da onu iyice yalnızlaştırmış hayatta kaybedebileceği hiçbir şeyin olmadığı inancına kapılmasına sebep olmuştur.

Kimlik bunalımı

Filmde en çok dikkatimi çeken kısımlardan birisi bu idi: Kimlik bunalımı. Film içerisinde her biri farklı kesimleri temsil eden karakterlerimiz, farklı zihinlerdeki farklı rollerden kaynaklanan sebeplerden mütevellit ait oldukları kimliği bulamıyorlar. Bu da onlarda bir yere ait olamama hissini doğuruyor. Bu dışardan basit gibi görünse de kolektif hayatlar yaşayan modern insanların yaşamlarında büyük bir soruna neden oluyor. Cobb üzerinden incelersek eğer, kendisinde farklı kimliklerin etkisini görmek pek mümkün ancak kendisini bunun farkında değil. Eşi ile görüştüğü rüyalarda eski Cobb'u, iş sırasında farklı bir Cobb ve arkadaşları ile konuşurken farklı bir Cobb görmekteyiz. Bunların sonucunda aslında halihazırda sorunlarla boğuşan ana karakterimiz yalnızca depresyon ve sanrılarla değil aynı zamanda kendisi ile de mücadele etmek zorunda kalıyor. Peki Cobb neden bu kadar acı çekip yine de korkmuyor?

Korku faktörü ve Inception felsefesi.

Korku, insan yaşamındaki en tetikleyici faktörlerden birisidir. Buradaki korku yalnızca birisinden/birilerinden korkmak değildir, olmayan birinden/bir şeyden de korkulabilir. Cobb'un en büyük korkusu kaybettiği (yani artık yaşam içerisinde somut varlığı olmayan) eşini zihninde de kaybetmektir. Ancak bir yerden sonra bunu da terk ettiğini görürüz işte burada Cobb çok tehlikeli bir hâl almaya başlar çünkü korkusuz bir insan ne yapacağı bilinmez birine dönüşür ve yalnızca kendine tehlikeli değildir Cobb, arkadaşlarına ve ekibine de zararlıdır. En ilkel hislerden biri olan korkunun kaybı veya eksikliği yine insanın kendisine olan bir eksikliğidir. Bu ilkel duygular düşünmek gibi ayırıcı bir özellik değildir, aksine bütün canlılarda vardı ancak bizim için önemli olan bu sahiplik özelliği değil; sahip olamamak. Çoğu kültürün atasözlerinde, kendi milletimiz içerisinde, tarihin tozlu sayfalarında şunu fark ederiz: Korkusunu kaybeden bir insan en tehlikeli insandır. Ancak Cobb'daki tehlike bu değildir, Cobb'daki sorun yalnızca bedeninin değil ruhunun da korkuyu kaybetmesi.

1. Christopher Edward Nolan (d. 30 Temmuz 1970, Londra), İngiliz film yönetmeni, senarist, yapımcı, görüntü yönetmeni ve editör.
2. Başlangıç (İng: Inception), Christopher Nolan tarafından yazılan ve yönetilen bilimkurgu türündeki ABD filmidir.

INCEPTION

BİR AYRILIK FİLMİNİN AKADEMİ ÖDÜLLÜ YÖNETMENİNDEN

SATICI

BİR ASGHAR FARHADI FİLMİ

15. ULUSLARARASI
FİLM FESTİVALI

15. ULUSLARARASI
FİLM FESTİVALI

SHAHAB HOSSEINI

TARANEH

Arthur MILLER

Saticının Ölümü

[Death of a Salesman]

Türkçesi

Aytuğ İz'at - Y. Emre İz'at

Mitos
Boyut

TIYATRO / OYUN DİZİSİ 426

"SATICI" FİLMİ İLE "SATICININ ÖLÜMÜ" OYUNU

ARASINDAKİ İLİŞKİ VE ETKİLENME

The Salesman (Satici): Asghar Farhadi (Yönetmen)
Death of a Salesman (Saticının Ölümü): Arthur Miller (Yazar)

Dinlediğimiz müzik, kendisini oluşturan o notaların basit bir toplamı mıdır, yoksa bu notaların belirli bir sisteme göre düzenlenişinin bir ürünü müdür? Şu an sahip olduğumuz değerler bize doğuştan mı geldi ya da onlar da tıpkı toplumun bize aşıladığı diğer her şeyden biri mi? Tıpkı dinlediğimiz müziğin birkaç basit notadan değil de belirli bir sisteme dizilmesiyle oluşması gibi insanlar da sahip oldukları ahlaki değerleri doğuştan edinmezler. Toplumun bize çizdiği keskin çizgiler içinde yaşadığımızı, o kalıplara nasıl da bağlı olduğumuzu hatırlatan iki başarılı eserdi Satici ve Saticının Ölümü.

Arthur Miller tarafından yazılan tiyatro eseri Saticının Ölümü, bizlere Amerikan rüyasının nasıl "bir rüya" olarak kaldığını gösterdi. Kapitalist düzenin acımasızlığı altında ezilen ana karakterimiz Willy Loman, hayata karşı her zaman yüksek beklentileri olan umudunu yitirmeyen bir satıcıdır ve yaşlılığını önemsemeden her gün kilometrelerce yol gidip satış yaparak evinin faturalarını ödemek zorundadır. Ancak giderek ne kadar çabalarsa çabalasın yetemediğini, hayatını boşa harcadığını düşünmeye başlar. Willy, yaşlanmakla beraber sık sık kendisinin çoraplarını alan eski sevgilisini ve gençliğinin halüsinasyonlarını görmeye başlar.

Bu halüsinasyonlar da genel olarak oğulları hakkındaki büyük umutlarını, oğlu Biff'in sporda ilerleyeceğini, diğer oğlu Happy'nin ise başarılı bir iş adamı olacağını ve Happy'nin uzaklarda yaşayan zengin kardeşi Ben'i görürüz ki Willy para ile başarıyı aynı kefeye koyduğu için onun gözünde Ben, bir idol konumundadır. Artık kilometrelerce yol gidemeyecek kadar yorgun düşen Willy, endişelerini karısı Linda ile paylaşır. Linda, kocasının mutsuzluğunda çok yüksek beklentilere sahip olduğu ancak onları karşılayamadan kendi yollarına gitmiş oğullarının payı olduğunu düşünerek bu durumu onlarla da paylaşır ve hep beraber temiz bir başlangıç yapmaya karar verirler. Willy sabah patronundan kendisi için Londra'da bir iş isteyecektir. Biff ve Happy ise kredi çekip kendi işlerini kuracaklardır ama ne derler bilirsiniz, hayat biz planlar yaparken başımıza gelenlerdir. Willy iş yerinden kovulur, oğulları ise yüz üstü düşer. En sonunda Willy'nin halüsinasyonları şiddetlenir ve katlanılmaz bir hale gelir. Yaşadıkları kendisine ağır gelen Willy, çözümü intihar etmekte bulur. Eskimiş arabasının sigortasını çocuklarına bırakacak bir güvence olarak görür ve hiç düşünmeden son yolculuğuna çıkar. Cenaze töreninin çok kalabalık olacağını, ülkenin her tarafından tanıdıklarının geleceğini planlayan Willy'nin cenaze törenine yalnızca dört kişi katılır. Amerikan rüyası bir ailenin hayatını daha kâbusa çevirmiştir.

"Seni beklemeye devam edeceğim. Willy, hayatım, ağlayamıyorum. Bunu niye yaptın? Düşünüyorum, düşünüyorum, düşünüyorum, anlayamıyorum. Bugün evin son taksitini de ödedim. Bugün hayatım. Ve evde kimse olmayacak. Artık özgür ve borçsuzuz. Özgürüz, özgürüz, özgürüz."

Satıcının Ölümü, birçok açıdan insana kolayca empati kurdurabilecek de bir eserdir, ana karakterimizden başlayarak oyundaki herkes gündelik hayatlarımızda karşımıza çıkan tipik kişilerdi. Oyunda, herkesin özünde duyduğu ihtiyaçlar için mahkûm olduğu kapitalist düzenin insanı nasıl ezdiği ve sistemin getirdiği basmakalıplara ayak uydurup kendi kişiliklerimize yabancılaştığımız konusunda da derin mesajlar içeriyordu. Kent hayatının zorluğunu ve 'Bu dünyada tek varlığın satabildiğindir.' mottosu ile yaşayıp tekdüzeleşen, mutluluk ile para ve başarıyı aynı sanan size iyi kötü her ağacın meyvesini yemek zorunda bırakan insanları da Miller önümüze sunmuştu.

"İki haftalık tatil için yılın 50 haftası sıkıntı çekmek. Ve daima birisini geçmek zorunda olmak. İşte geleceğinizi böyle kuruyorsunuz."

Satıcının Ölümü oyununda her ne kadar size çoğunlukla düzeni eleştirse de o düzene yıllardır boyun eğenler de içimizdeki "Willy Loman"lardan başkası değil. Bizimde sürdürdüğümüz düzen insana başarı ve para algısını mutluluk ile aynı kefeye koydurtuyor ve bize kendimizi başarılı olmak zorundayız algısı ile yine bize sunulan dört seçenek arasından birini seçerek diğerlerini elemek, başka seçeneklerde olabileceği düşüncesini aklımıza bile getirtmemek zorunda bırakıyor. Yani aslında cebimizde ne kadar olursa olsun hepimiz aynı sistemin kölesi haline geliyoruz ve bunu sorgulamıyoruz bile çünkü arabalarımızın, evlerimizin ya da evimizdeki televizyonun çözümlüğü ile övünmek bizim de işimize geliyor. Paranın bizi kovalamasını istiyoruz ama zamanla sadece parayı kovalayan canavarlara dönüşüyoruz

"Binanın tam ortasında durdum ve gökyüzünü gördüm. Bu dünyada sevdiğim şeyleri gördüm. İş, yemeği, oturmak ve sigara içmek için zamanı. Ve sonra kendi kendime dedim ki bunu ne için yapıyorum? Neden olmak istemediğim bir şey olmaya çalışıyorum? Kim olduğumu bildiğimi söylediğim anda bütün istediğim şeyler beni dışarıda beklerken, ben büroda dilenerek, kendimi aptal yerine koyarak ne yapıyorum?"

Arthur Miller'in süregelen bu kapitalist düzenin ağırlığını ve toplumun acımasızlığını anlatan bu oyundan sonra senaryo yazarlığını ve yönetmenliğini Asghar Farhadi'nin yaptığı Cannes Film Festivali'nden en iyi senaryo ve erkek oyuncu ödülü ile dönen Satıcı filmi izlemek, toplumun bize çizdiği keskin çizgileri tekrar hatırlattı. Filmde olaylar ana karakterlerimiz olan Rana ve Emad'ın eski evleri yıkılınca kendilerine yeni bir ev aramasıyla başlar. Çift filmde aynı zamanda yukarıda da bahsettiğimiz Satıcının Ölümü oyununu oynayan tiyatroculardır ve oyundaki bir arkadaşları onlara eskiden bir hayat kadının yaşadığı bir evi önerir ancak Rana ve Emad'ın evin eski sahiplerinden haberi yoktur, böylece çiftimiz eve taşınır. Eski ev sahibinin müşterilerinden biri yeni birlerinin taşındığını bilmeden eve gelir, Rana ise o sırada evde tek başına banyodadır ve kocasının geleceğini düşündüğü için kapıyı açık bırakmıştır. Bundan sonra filmde yalnızca banyoda bir miktar kan, başını yaralamış bir Rana ve evin yatak odasında bir miktar para görüyoruz. Bu olaydan sonra Rana ve Emad evin eski sahiplerini de acı bir şekilde öğrenirler ve hayatları bir daha eskisi gibi olamayacak şekilde değişir.

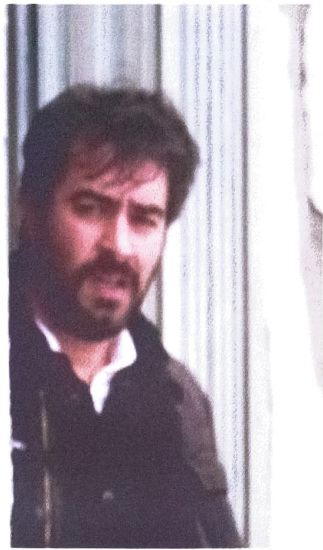
Rana travmaya girip yaşananları sessizce atlatmaya çalışırken Emad ise intikam yoluna girer. Emad işe önce eve gelen arabayı bulmakla başlar, araba kendisini ilk önce genç birine götürürnce her şey daha beklenebilir bir hal alır ancak karşılaştığı kişi sadece karısına saldıran adamın damadıdır. Bu da olayları tamamen farklı bir boyuta taşır çünkü karşılaştığı kişi ailesiyle mutlu bir yaşam süren yaşlı bir adamdır. Oysaki bu kişi genç bir adam olsa her şey daha kolay olacaktı, o zaman Emad'ın karşısına dişe diş biri çıkacaktı ama karşılaştığı kendisini savunacak gücü bile olmayan bu adam karşısında Emad'ın adalet terazisi de sarsılır. Film bizi böyle bir olay karşısında suçlu var mıdır, eğer varsa bunun bir cezası olmalı mıdır? Eğer olmalıysa nasıl bir ceza olmalıdır, sorularıyla baş başa bırakıyor ve seyirciye tam bir düğüm çözüldü derken diğerini dolayip olanları herkesin kendi terazisinde tartmasını sağlıyor.

Filmin en büyük başarısının sırrı belki de burada saklı çünkü filmde yaşananları her ne kadar kendi tartınıza koysanız da hiçbir kefe diğerinden ağır çıkmıyor. Şöyle düşünün bir tarafta henüz evliliklerinin başında olan genç bir çift, ileride yaşayacakları çok uzun bir yol var ve diğer tarafta ise yaşlı, yuvasını koruyup huzur içinde son yıllarını geçirmek isteyen bir adam, sırf yapılan bir hata için hepsinin hayatları kökünden değişmeli mi? Rana ve Emad'ın hayatları değişiyor, o adamın yanına kâr mı kalacak diye de düşünebilirsiniz ancak ne olursa olsun, nasıl bir intikam alınırsa alınsın Rana ve Emad daha iyi hissetmeyecek, onlara hiçbir şey bu olayın üstünü kapatamayacak ki bu olanın üstüne birinden, böyle yaşlı birinden, intikam almak sadece onların sahip olduğu bu yarayı daha da derinleştirmekten başka hiçbir şey yapmayacak. Film aynı zamanda yalnızca bize kendi adalet terazimizi kullanarak bırakmadı diğer bir yandan da erkek ve kadın arasındaki ahlak sorgulamasının ne kadar farklı olduğunu da gösterdi. Filmde böyle bir travma yaşayan Rana iken Emad'ın ilgisizliği, karısının girdiği travmayı atlatmasına yardım bile etmeden benim karıma dokundular mantığına girip erkeksi duygularla intikam peşine düşmesi, karısı için ya da her şeyden önce bir kadın için değil de daha çok kendisi için intikam alıp hemen 'İnsanlara ne söyleyeceğiz?' diye düşünmesi en iğreti noktalardan biriydi. Aynı zamanda toplumun da böyle durumlarda merakları ile insanları nasıl rahatsız hissettirdiğini gördük, Emad'ın erkeksi duygularının bu kadar kabarıp namusum algısı ile intikam arayışına girmesinde bunun da etkisinin yok sayılamayacağını düşünüyorum. Bu sayede de toplumların aslında ne kadar gelişmiş görünürse görünsün modern hayat tarzının oturmadığını böyle durumlarda bize daha net yansıtıyor.

İki eserin de üzerinde durduktan sonra birbirleri arasındaki ilişki ve etkilenmeye daha kolay bir şekilde göz atabiliriz. Bana göre iki eserde gördüğümüz en belirgin özellik modern yaşamın insanların üstünde nasıl yabancı durduğuydu. Satıcının Ölümünde zaten tamamen kapitalist düzenin yabancılığını, insanların sürekli bir şekilde bu yeni sisteme, maddi ihtiyaçları için alışma çabasını gördük. Özellikle oyunun ana karakteri Willy Loman'da bunu çok net görebiliyoruz. Willy yıllardır işini aksatmadan, iyi bir şekilde çalışmasını bir başarı olarak görür ancak bahsettiğimiz sistemde önemli olan mevkiidir. Willy'nin 'İyi Satıcı' imajına kapitalist düzen son verip önemli olanı 'Hesabında kaç sıfır var?' şeklinde değiştirmiştir. Satıcı filminde ise işler daha manevi bir boyuttadır. Emad iyi öğrenim almış bir öğretmen ve tiyatro oyuncusu, topluma bilgili ve olgun bir insan havası veriyor. Bizde filmde buna kapılıp Emad'ın böyle bir olayda karısına destek olacağını düşünüyoruz ancak fark ediyoruz ki Emad'ın tüm imajı aslında bir maskeymiş. Bu intikamı da Rana için değil benim namusum mantığına girmesi de durumu kanıtlar nitelikte. Modern yaşam standartlarında hayatta kalmak için insanlara rakamlar, hesaplar, kitaplar ve daha nicesi lazım farklı bir deyişle insanı insan yapan her şeyi minimallik başlığı altında toplamalısınız. Daha hızlı yaşamalısınız, daha hızlı koşmalısınız, daha hızlı ağlayıp daha hızlı gözyaşlarınızı silmelisiniz... Liste böyle uzayıp giderken ne Emad'ı ne de Willy'yi tam olarak haksız görebiliriz çünkü iki karakter de aynı başlık -modern yaşam- altında gerçek kişiliklerini kaybetmiş insanlardı.

"Küçük insanlar da büyük insanlar kadar tükenebilir."

Diğer bir yandan, iki eserde de toplumun değerleri çok ön plandaydı. Satıcın Ölümünde Willy'nin oğullarına karşı sahip olduğu yüksek beklenti, onları bir kalıba sokmak isteği işe eserde göz ardı edilemez unsurlardan biriydi, Satıcı filmimizde ise Emad'ın direkt olarak 'İnsanlara ne söyleyeceğiz?' düşüncesinde onun bunu karşısının yaşadığı bu travmadan hemen sonra düşünmesinden daha önemli olan detay topluma söylenecek bir şeylerin olmasıydı. Bu kadar hassas konularda bile insanların acılarına saygı duymadan onlardan hesap alacak ya da sussak bile yargılayan bakışlarla onları rahat bırakmayacak kadar zalim insanlar haline mi geldik? Böyle yaparak her şeyden önce bir insana, kendisine olan saygısını kaybettirdiğimizin farkında değil miyiz? İnsanlara kendi ellerimizle malzeme üretelim sonra onları tarife uyduralım ne eksik ne fazla, sonra da kalıplara koyup süsleyelim ama özünde hepsi aynı malzeme olsun ki

farklılıklarında kolayca dışlayabilelim. Pişmemişse atalım, yanmışsa atalım şekli güzel değilse düzeltelim çünkü biz güzel olmak zorundayız, beyaz olmak zorundayız, bizim seçimlerimiz olmalı yönelimleriz değil, biz farklılıklara saygı duymak yerine onları ortadan kaldırmalıyız çünkü biz modern yaşam insanıyız, vaktimiz yok.

“Baksana Biff, etrafımdakiler öyle değersiz ki devamlı olarak ideallerimi küçültmek zorunda kalıyorum.”

İncelediğimiz tiyatro oyunu ve film hakkında son ortak şeyin de Rana'ya saldıran adam ile Willy Loman arasında ki benzerlik olduğunu düşünüyorum. Filmde gördük ki Rana'ya saldıran adam yaşlı, evlat sahibi, kendini koruyacak bir savunma mekanizması bile olmayan iyi bir eş rolünde ancak dışarıdan bakıldığının aksine bir hayat kadının müşterisi, hem de kaybedecek bu kadar şeyi varken. Willy Loman'ın da oyunda bir hayat kadınıyla bir ilişkisi vardı ve o da aynı özelliklere sahipti hatta oğlu Biff'in de bu sebeple uzaklarda yaşayıp babasına karşı sürekli taşıdığı bir öfke olduğunu görmüştük. İki karakterin de benzerliği sayesinde bence tiyatro oyunumuzda atladığımız bir detayı -Willy 'nin sevgilisi- filmde Farhadi sayesinde daha farklı boyuta taşıdık.

İlk bakışta her ne kadar farklı gözükseler de birbirlerini besleyen iki eseri inceledik. Hem Satıcının Ölümü hem de Satıcı yayımlandıkları dönem büyük ilgi toplayan, birbirinden derin anlamlar taşıyan, çok iyi gözlem yeteneği gerektiren iki eserd, zaten Farhadi ve Miller'ın bugün iki harika sanatçı olarak anılmasından da gözlem yeteneklerinin ne kadar gelişmiş olduklarını anlayabiliriz. Toplumun, toplumdaki kadın ve erkeğin yerini, sistemin bize etkisini çoğu insan fark etmezken bile Farhadi ve Miller bunu kendi sanatları haline getirdiler. Farhadi filminde Miller'ın kitapta bize bıraktığı detayların altını çok başarılı bir şekilde doldurmuştu. Birbirinden derin anlamlar taşıyan eserler olsalar da hayattan beklentilerimizi, ne istediğimizi veya başkalarının isteklerinin hayatımızdaki yerini sorgulatma gibi konularla beraber bende Satıcının Ölümü'nün daha ağır bastığını düşünüyorum. Hâlihazırda da gördüğümüz üzere dünyanın çeşitli yerlerinde insanların bu bozuk sistemde en doğal hakları olan eşitliği ararken eminim ki birçok kişi için de benim gibi eserle bağlantı kurabilmesi çok daha kolay olacaktır. Ancak Satıcı filminde de Farhadi'nin adalet terazimizde yaşattığı karmaşayı başka bir eserde kolay kolay yaşayabileceğimizi düşünmek imkânsız. Aynı zamanda başka bir sanatçının eserinin hiç görmediğimiz, göremediğimiz yanlarından ilham alıp onu bu kadar kendisine ait bir şekilde tamamen farklı bir boyutla anlatmayı çoğu kişinin yapamayacağı konusunda sanırım zaten herkes hemfikirdir.

Günümüzde de çoğu insan gençliğini başarı uğrana satıp daha fazla başarı için açgözlülüklerinin boyunlarına tasma yapmasına izin verirken giderek hızlanan, hızlandıkça değer kaybettiren hayat temposunda arkamızda bıraktığımız şeyler hakkında bizi düşündürtebilecek harika eserlerdi.

“En iyiyi ararken iyiyi kaybediyoruz.” -Franz Kafka